
Pædagogisk læreplan for

Døstrup Børnehus

2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

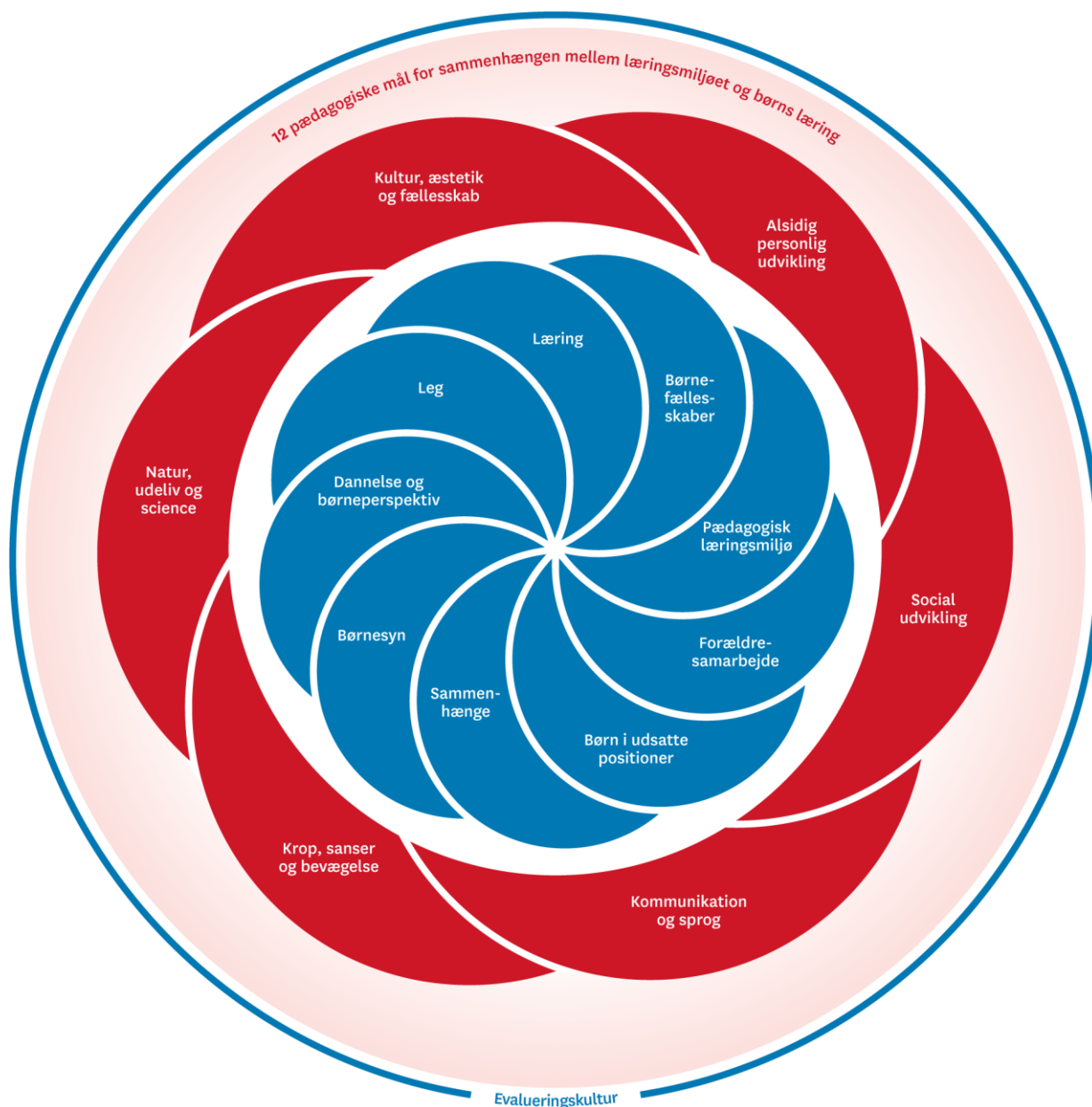
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Døstrup Børnehus er en aldersintegreret filial med en småbørnsgruppe og en børnehave gruppe.

Småbørnsgruppen er normeret til 12 børn (0-3 årige). Småbørnsgruppen er delt i 2 grupper i formiddags timerne.

Børnehavedelen er normeret til 20 børn (3-6 årige). Børnehave børnene er yderligere delt i 3 grupper.

Vi har fri adgang til borgerforeningens multisal i vores åbningstid. Multisalen ligger i umiddelbar forlængelse af Børnehuset.

Børnehuset har en stor legeplads som er opbygget med øje for forskellige motoriske udfoldelsesmuligheder.

Nyskoven er beliggende i umiddelbar nærhed af Børnehuset. Dette naturområde benyttes jævnligt året igennem.

Pædagogisk grundlag

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn:

- Børn har ret til leg og til medbestemmelse
- Det er af stor vigtighed at barnet føler sig set og forstået og hørt
- Vi er forpligtede til at skabe rum til leg og til at give børn medbestemmelse.
- Vi skal skabe læringsmiljøer der har udgangspunkt i børnenes perspektiver.
- Tanken er – at det at være barn - har en værdi i sig selv
- Børn har ret til at være forskellige og til at udvikle sig i forskellige tempi
- Grundlæggende skal børn opfattes som kompetente og selvstændige individer, som har brug for både omsorg, tillid, positive forventninger men også udfordringer som kan bidrage til det enkeltes barn udvikling og trivsel
- Børns bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde det gælder både i planlagte aktiviteter, spontane situationer og ved leg og rutine situationer
- Børnesynet handler i sin helhed om at det ikke er barnet der har en udfordring eller

barnet der skal indrette sig i det miljø der er tilstede.

- Det er os der har en opgave i at skabe rammer, samt iværksætte de pædagogiske tiltag der skaber både trivsel og udvikling for det enkelte barn

Dannelse og børneperspektiv:

- Dannelse og børneperspektiv er et centralt element som altid er tilstede i vores tilgang og samspil med børn
- Vi har en opgave at fremme børns dannelse
- Dannelse skal ses som en dybere form for læring.
- En læring som vil bidrage til at barnet får kendskab til grundlæggende værdier og normer
- Vi har en opgave i at børnene oplever at de har indflydelse på udformningen af den daglige dag de er en del af – uanset hvem de er
- Barndommen har en værdi i sig selv
- Det pædagogiske perspektiv skal tage afsæt i børneperspektiverne uanset hvilken situation det handler om
- Vi skal invitere barnet til at være aktivdeltagende, og ha for øje, at barnet er med til at skabe sin læring.
- I den nye styrkede pædagogiske læreplan, er tanken at dannelse skal udvikles gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er det grundlæggende

Leg:

- Børn leger fordi de har lyst til at lege. legen er frivillig og spontan, men legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling.
- Legen fremmer bl.a fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.
- Derfor har legen en værdi i sig selv.
- Børn skal føle at de er betydningsfulde og deltagende i legen og de skal have mulighed for at prøve nye roller.
- Nogen gange skal pædagogerne være tilbageholdende og bare være observerende og være tilgængelige når børnene leger.
- Andre gange er legen en læringssituation hvor vi voksne har et bestemt mål med legen.
- Børnenes spontane leg skal både anerkendes og respekteres, og den skal have en betydelig plads i hverdagen.
- Mange børn leger spontant og af sig selv, men nogen gange skal legen støttes, guides og rammesættes for, at alle børn kan være med og for, at legen udvikler sig positivt for alle børn.
- Rammesatte legeaktiviteter kan være at børnene eller barnet sammen med en voksen finder ud af hvad de skal lege og hvordan. Men det kan også være at det er en voksen som alene rammesætter legen så den giver mulighed for at inddrage de børn, der eventuelt står uden for legen.

Læring.

- Læring skal nu forstås mere bredt end vi hidtil har gjort
- Børn lærer ved at udforske med krop og sanser.
- De lærer når de f.eks. eksperimenterer med forskellige materialer

- De lærer når de stiller spørgsmål til noget de undrer sig over.
- Når de bliver mødt med spørgsmål og udfordringer.
- Det er det pædagogiske personalets opgave, at udfordringerne bliver på et niveau, hvor børnene kan mestre opgaven, samtidig med at de oplever noget nyt.
- Børn lærer gennem kommunikation og ved at indgå i fællesskaber
- Børn lærer ved at bidrage med at finde kreative løsninger på de udfordringer de møder i fællesskaberne.
- Børns læring fremmes af at de tør at begå fejl og ved at de indgår i nogle læringsmiljøer, hvor de kan slippe fantasien løs
- Læring sker i en veksling mellem bl.a. børneinitierede aktiviteter, vokseninitierede aktiviteter, rutinesituationer, leg mm.
- Det pædagogiske personale skal skabe et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø.
- Det pædagogiske personale skal gå på opdagelse i, hvad der optager børnene og hvad der kan være en udfordring for deres læring og udvikling, og med udgangspunkt i ovenstående beslutte hvad der er oplagt at arbejde videre med i de planlagte læringsaktiviteter.

Børnefællesskaber.

- Fællesskaber skaber rum til alle og det giver mulighed for at skabe nye relationer.
- Det er vigtigt at barnet har forskellige fællesskaber i løbet af en dag.
- I dagtilbuddets hverdag, skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ til fællesskabet og være aktiv deltagende i fællesskabet. Barnets trivsel er afhængig af, at det føler sig værdifuldt, betydningsfuldt og anerkendt i fællesskabet.
- I dagtilbud skal alle børn have mulighed for at kunne indgå i et socialt fællesskab sammen med andre børn og voksne.

- Al leg og læring sker i socialt samspil med de andre børn og voksne i børnehaven.
- Barnet og personalet er fælles om, at skabe det sociale rum hvorigennem det enkelte barn lærer og udvikler sig.
- Børnefællesskaber skal skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder – køn og kultur.
- Det er pædagogens opgave at skabe en balance mellem barnet og fællesskabet i hverdagen.
- Det er pædagogens ansvar at opsætte rammer for fællesskabet.
- I det pædagogiske arbejde med den pædagogiske læreplan arbejdes der med sammenhæng mellem børnenes perspektiver – muligheder – begrænsninger i det sociale rum og de pædagogiske målsætninger

Pædagogisk læringsmiljø:

- Det pædagogiske læringsmiljø, er til stede hele dagen.
- Det er det pædagogiske personales opgave at organisere og tilrettelægge dagen, så børnene får de bedste betingelser for, at trives, lære, udvikle sig og dannes
- Det er gældende i alle dagens facetter, uanset om det handler om børnenes leg, planlagte voksen styrede aktiviteter, spontane aktiviteter eller daglige rutiner som fx borddækning, af og påklædning i garderoben.
- Det pædagogiske læringsmiljø er baseret på et samspil og det skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til det enkelte barn, børnenes eget perspektiv og deltagelse.
- Ligeledes skal der tages hensyn til børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Forældre samarbejde:

- Der stor vægt på forældresamarbejdet
- Det er det enkeltes dagtilbuds ansvar at faciliteter og rammesætte forældresamarbejdet
- Det er vigtigt at få afstemt gensidige forventninger til hinanden ift. til både det individuelle forældresamarbejde og det mere generelle samarbejde
- Samarbejdet skal bygge på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om børnenes trivsel og læring

Børn i udsatte positioner:

- Der er et centralt fokus på børn i udsatte positioner.
- Børn i udsatte positioner er ikke en generel betegnelse for børn i et specialtilbud eller børn der evt. har behov for støtte i et alment tilbud.
- At være et barn i en udsat position, handler om at være et barn der ikke trives eller udvikler sig i det miljø de er i.
- Når vi oplever at et barn er i en udsat position, har vi en opgave i at kigge på læringsmiljøet, den pædagogiske tilgang, samt de igangværende tiltag og fortage ændringer der har til formål at skabe trivsel og udvikling for det enkelte barn
- Vi har et ansvar for at støtte børn der i en periode er i en udsat position og sikre at barnet deltager i det fællesskab det kan rumme
- At etablere et pædagogisk læringsmiljø for børn der i en periode er i en udsat position handler ikke om at trække barnet ud af det almene fællesskab for at lave en særligt tilrettelagt aktivitet med barnet.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal være fleksibelt – hvor både muligheden for at være deltagende i ”en til en” situationer, at være en del af en lille gruppe, eller være en del af det almene fællesskab er til stede.

- Alt efter hvad barnets behov i den periode er.
- Alt i alt handler det som udgangspunkt om, at børn der befinder sig i en i udsat position - på samme måde som andre børn - skal udfordres og opleve mestring i et tilidsfuldt og trygt miljø.
- Det er afgørende, at det pædagogiske personale er ekstra opmærksomt på at møde barnet med positive forventninger, når det i en periode befinder sig i en udsat position.
- Vi har en opgave i, at sikre at alle børn - uanset om de befinder sig i en udsat position eller ej – oplever sig selv som en betydningsfuld del af fællesskabet.
- Det kræver en skarp opmærksomhed fra det pædagogiske personale og ledelsen, på om tilrettelæggelsen af de pædagogiske læringsmiljøer, skaber rum og mulighed for at alle børn opnår mulighed for udvikling, læring, dannelse og trivsel.

Sammenhæng til børnehaveklassen.

- Vi skal skabe et sammenhængende læringsmiljø fra børnehaven og ind i børnehaveklassen, og på den måde sikre de kommende skolebørn er bedst mulig forberedt.
- Temaerne vi, med baggrund i den nye styrkede pædagogiske læreplan, arbejder med i daglig praksis, har tæt sammenhæng med de elementer der arbejdes med i børnehaveklassen.
- Sammenhæng betyder ikke at indholdet i vores dagtilbud er være det samme som i skolen.
- Det kan handle om hvordan børnene trives, og skaber nye fællesskaber sammen med andre børn.
- Det kan handle om hvordan vi støtter dem til at møde nye udfordringer, og giver dem ro til fordybelse.
- Vi skal også skabe mulighed for at børnene bliver nysgerrig på sjove former og farver, tal

og bogstaver

- Det er meget vigtigt at barnet grundlæggende oplever sig selv som anerkendt og kompetent og at de er rustet til at indgå i nye fællesskaber i børnehaveklassen.

Det fælles pædagogiske grundlag:

- Består af en række fælles centrale elementer som er kendetegnede for den forståelse og tilgang der arbejdes ift. at danne rammer for børns trivsel-læring- og dannelse.
- Nogle af elementerne vil altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø – andre kun i enkelte situationer
- Der er 3 elementer der er gennemgående og gerne skal skinne igennem i alt hvad vi gør
- Derudover er der fokus på forældresamarbejdet, som også er et meget centralt emne i den nye styrkede læreplan, og som er gældende i de situationer hvor forældrene er inddraget.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

I det følgende vil vi redegøre for hvordan følgende centrale elementer kommer til udtryk i dagligdagen

Børnesyn

Dannelse og børneperspektiv

Leg

Læring

Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene

Børnesyn:

Teori:

Lev Vygotsky beskæftigede sig leg, kreativitet og fantasi og så sproget som et mentalt redskab for tænkning analogt med konkret arbejde med redskaber. Vygotsky beskriver begrebet "nærmeste udviklings zone" (NUZO) som et område hvor barnet sammen med den voksne kan klare opgaver, altså opgaver som det ikke helt kan selv endnu. Kan barnet ikke opgaven med hjælp fra en voksen, ligger opgaven udenfor barnets NUZO. Begrebet har stor betydning i det pædagogiske arbejde, da det påpeger tanken i læring.

Hos os:

I Døstrup Børnehus er vores børnesyn, at barnet fra fødslen er født med evnen til at indgå i samspil med andre og med lysten til at udvikle sig.

Det at være barn har værdi i sig selv. Vores udgangspunkt er at se det enkelte barn i nuet, og vi arbejder ud fra Vygotsky's teori om nærmeste udviklingszone.

Barnet er et kompetent og selvstændigt individ – alle børn er forskellige, og vi betragter dem som de forskellige individer de er, og ikke blot som "en 4-årig".

Praksiseksempel:

I småbørnsgruppen er der en dreng på 2,7 år, der keder sig. Han laver ballade, mister hurtigt koncentrationen i de aktiviteter vi laver og er hård ved de mindre børn når han ikke aktiveres

hele tiden. Han er den eneste "store" og der er mindst et halvt år ned til de næste. Han er på mange punkter foran i sin udvikling og det er derfor svært for personalet at udfordre ham nok imens de andre børn også skal kunne være med.

Derfor aftales der med personalegruppen i børnehaven at drengen starter i praktik i børnehaven 2 gange om ugen, sammen med en fast lille gruppe børn og en enkel personale. Efter en måned starter han i børnehaven på fuld tid i en alder af 2,8 år.

I dette eksempel tages barnets perspektiv og der er taget udgangspunkt i drengens nærmeste udviklingszone. Vi kan se, at han keder sig i småbørnsgruppen, og mangler at blive udfordret noget mere. Normalt kan børnene ikke rykke i børnehaven før de er mindst 2,9 år, men vi vurderer, at det er det bedste for barnet, og derfor rykker vi ham i samarbejde med forældrene.

Praksiseksempel:

En pige er lige startet i børnehaven og vil gerne have sin Gurli Gris bamse med. Normalt er "reglen" at vi ikke har legetøj med i børnehaven, men i hendes tilfælde giver det tryghed og hjælper hende igennem dagen og opstarten i børnehaven.

I eksemplet her tager vi udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Pigen har brug for den tryghed bamsen kan give for at lette overgangen til børnehaven. I eksemplet tager vi også barnets perspektiv. Vi møder pigens enkle behov, og vi tilpasser reglerne til det enkelte barns behov.

Børneperspektiv:

Teori:

Hanne Warming bruger følgende 3 begreber om børneperspektivet; et udefra perspektiv, et tilstræbt indefra perspektiv og børnenes egne perspektiver. Et udefra perspektiv er funderet i de voksnes forståelse af det gode børneliv.

Et tilstræbt indefra perspektiv er den voksnes forsøg på at leve sig ind i barnets perspektiv, ud fra en erkendelse af vigtigheden af barnets eget perspektiv, altså hvordan må det være for barnet i denne situation?

I det pædagogiske arbejde med børn, er det vigtigt at have alle børneperspektiver i spil, alle indeholder forskellige typer af viden, hvilket bidrager på forskellig vis. Tilsammen dannes der et bedre grundlag for refleksioner over, hvordan man skal gribe tingene an.

Praksiseksempel:

I småbørnsgruppen er der et barn, som til tider kan have svært ved at fungere i dagtilbuddet. Han er ofte meget ked af det, når mor eller far går om morgenen, han har svært ved at sidde ved bordet i frugtsituationer, og til frokost spiser han hurtigt og er færdig før alle andre og bliver ofte utålmodig og sur.

I den frie leg har han ofte svært ved at finde fodfæste og går rundt, søger mod døren og græder.

For at understøtte netop dette barn, har personalet i småbørnsgruppen lavet en refleksion over situationen. De har vurderet, at barnet vil have godt af mindre grupper. Efter at have afprøvet en lille gruppe, tilrettelagt efter hvad personalet mener, vil gavne det enkelte barn. Personalet så tydeligt en helt anden dreng, som var i trivsel og indgik i et fællesskab med de andre børn i gruppen. Han satte sågar en "forfølgelsesleg" i gang, som han inviterede den øvrige gruppe ind i.

Nu har personalet afprøvet deres teori og har mulighed for at tilrettelægge praksis, således at netop det barn kan være i trivsel og indgå i fællesskabet i daginstitutionen, og på den måde få udbytte af den læring vi tilbyder.

Praksiseksempel:

En gruppe af 12 børnehavebørn og 2 voksne skal på gåtur. De voksne bestemmer, at de går til højre, da de forlader børnehuset. Herefter bestemmer børnene, hvilken vej de skal gå. De forreste børn ser skiltet, der viser vej til kirken og vil gerne gå derhen.

Da de kommer hen til kirken vil de gerne se om de kan komme ind, så de prøver at se om døren er låst, det er den. Så i stedet går de rundt på kirkegården. De voksne fortæller børnene at på kirkegården må man gerne gå og snakke, men ikke løbe og råbe.

Børnene spørger om, hvad der står på stenene, de voksne læser navnene op. Nogle af børnene hedder det samme eller kender nogen med det samme navn. Nogle af de ældste børn genkender bogstaver på stenene. Nogle børn fortæller om døde bedste/oldeforældre, som også er begravet. Og der opstår snakke om, hvordan man kan dø, hvordan man er, når man er død mm

I dette eksempel har børnene medbestemmelse og børnenes perspektiv bliver anerkendt og fulgt.

Der opstår læring omkring bogstaver/tal, når der kigges på / læses hvad der står på gravstenene.

Der opstår spørgsmål, der giver anledning til yderligere snak/læring om døden.

Det giver en følelse af værdi for børnene at kunne fortælle om egne erfaringer/oplevelser. Dannelse, de voksne fortæller/lærer børnene, hvordan man bør agere på en kirkegård.

Dannelse

Teori:

I følge Klafki (anerkendt tysk pædagog og didaktiker) kommer dannelse til udtryk gennem tre færdigheder: Evnen til medbestemmelse, selvbestemmelse og solidaritet.

Medbestemmelse; At kunne og ville deltage i hverdagens forskellige kollektive sammenhænge (demokratisk medbestemmelse)

Selvbestemmelse; Evne og vilje til at bestemme over, og have en mening om, forhold der vedrører en selv

Solidaritet; Evne og vilje til at forbinde sig til og gøre en indsats for mennesker i udsatte positioner.

Hos os:

I Døstrup Børnehus ser vi det som vores opgave at fremme børnenes dannelse og kendskab til grundlæggende værdier og normer. De voksne er rollemodeller for børnene. De voksne skal i deres arbejde være opmærksomme på, hvilke værdier og regler, de ønsker børnene skal møde i Døstrup Børnehus.

Vi tager udgangspunkt i børnenes udviklingstrin, når vi øver dannelse. Eks. når man gerne vil have noget i bhv., så siger man *"Må jeg få..."* Et småbarn kan måske kun vise det med fagter. Bordskik, vi øver os i at vente på at andre er færdige, hjælpe med at rydde af bordet og sørge for egen madpakke og drikkedunk bliver pakket væk.

Selvstændighed: *"Alt hvad man kan selv, skal man selv."* Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden, børnene er meget bevidste omkring det, og er gode til at hjælpe hinanden. Vi arbejder med det i alle situationer, spisesituation, påklædning, og i forskellige lege og aktivitets situationer.

De voksne italesætter følelser hos børnene,; "jeg kan se at Peter er ked af det", Hermed udvises respekt for andre børns følelser/ at der er forskellige måder at reagere på, samt accept af barnets egne følelser. Vi tager hensyn til børnenes forskeligheder.

Vi er opmærksomme på, hvordan vi taler til hinanden – gælder både børn og voksne. Vi arbejder i dagligdagen med, at børnene skal vise respekt og tale pænt til hinanden.

Vi giver plads til forskellighed. Vi viser børnene at man godt kan være forskellige i fællesskabet. Fx er der ét barn der sidder på en anden stol end de andre eller ét barn har brug for sin bamse selvom der er regler for at vi ikke må have legetøj med.

Praksiseksempel:

En ny dreng er startet i småbørnsgruppen. Drengen sidder ude på gangen, men så han kan se ind i småbørnsgruppen. Pludselig bliver han meget ked af det og taber sin sut ud af munden. En pige som leger inde på stuen, ser og hører at den nye dreng er ked af det. Hun går hen til ham, tager sutten og propper den i munden på ham, hvorefter hun aer ham på hovedet. Hun kigger derefter ind på stuen og kalder på den voksne. Den voksne går ud til dem og siger til pigen: "Du kunne lige se at han havde brug for sin sut. Hvor er det dejligt, at du lige kunne hjælpe ham og kaldte på mig." Pigen smiler, aer drengen på hovedet igen og går ind på stuen og leger videre.

I dette eksempel ser vi, at pigen har set hvordan vi som voksne trøster børn, nemlig ved at give sutten og ae på hovedet. Når den voksne har taget over for pigen, går hun ind og leger videre og har dermed overladt opgaven til en anden. Hun har lært at en af værdierne hos os er, at vi hjælper hinanden og kalder på hjælp når der er brug for det.

Praksiseksempel.

Vi er i garderoben efter madpakker. En dreng på 4½ år kan ikke selv få regnbukserne udenpå støvlerne. En af de ældste piger tilbyder at hjælpe med at få taget regnbukserne udover gummistøvlerne. Derefter spørger hun ham om hun også skal hjælpe med at lyne hans regnjakke. Drengen bliver glad for hjælpen, og kan komme hurtigt ud på legepladsen.

I eksemplerne ser vi, hvordan dét vi gør, smitter af på børnene. Vi er rollemodeller, og vi giver vores værdier videre til børnene. Barnet der hjælper en anden føler sig værdifuldt. Der opstår en god relation, når man hjælper hinanden.

Leg:

Teori

Ifølge børneforsker og professor Berit Bae er børns lege et relationelt fænomen. Leg er noget der opstår og bevæger sig imellem børn og det er altafgørende for dem at deltage i dette legefællesskab, da det er her de sammen med andre eksperimenterer, udtrykker sig og skaber mening. Legen er et erfaringsrum, hvor børn både får mulighed for at overskride sig selv, finde på nyt og samtidig må afstemme sig efter "den anden" eller "de andre". Derved får legen også et dannelsespotentiale. Fra barnets perspektiv er deltagelse i legefællesskaber selve meningen med hverdagslivet. Ligeledes er legen det livsrum hvor der er mest på spil for barnet. At være udenfor legefællesskabet er at gå glip af det mest centrale i børnelivet og derfor er det så vigtigt at personalet i daginstitutioner er så opmærksomme på at hjælpe børn ind i legefællesskaber.

Når man snakker leg, kan man skelne mellem den frie leg og den pædagogstøttede leg.

Ifølge Stig Brostrøm har børn mulighed for, at skabe deres eget legerum i den frie leg. Denne leg er oftest fri for voksne, dog kan de voksne være interesserede observatører. Børnene får mulighed for selv at bestemme hvad de vil lege, med hvem og hvor. Legen udfoldes på børnenes egne præmisser og er præget af et vist engagement, fordybelse og af at glemme tid og sted, også kaldet flow.

I den pædagogstøttede leg skelner Brostrøm mellem lærerig leg og legende læring. Lærerig leg er der, hvor børnenes egen leg er det centrale og hvor pædagogerne indgår sammen med børnene. Pædagogerne er lydhøre og er med på børnenes præmisser, men styrker den uformelle læring i legen. I legende læring er fokus på det faglige indhold, men på samme tid skal pædagogen forsøge at give aktiviteten en legende karakter.

Hos os:

I Døstrup Børnehus er legen en central del af vores hverdag. Legen fremmer bl.a. børns fantasi, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet, uanset om de voksne er med i legen eller ej. Vi er meget opmærksomme på hvornår vi skal gå med i børnenes leg, hvornår vi "kun" skal stille materialer til rådighed eller hvornår vi skal give plads til fri leg uden voksne. Vi forsøger gerne at følge børnenes initiativ til hvilke lege de gerne vil lege, da det fanger børnenes opmærksomhed i længere tid hvis de føler ejerskabsfornemmelse. Fx hvis interessen er for maskiner den ene dag, så kan der tages udgangspunkt i det i legen.

Vi har indrettet de forskellige rum, så der er plads til forskellige lege. Børnene kan dele sig op og fordybe sig i deres leg uden at blive forstyrret alt for meget.

Praksis eksempel:

I småbørnsgruppen spises der formiddagsfrugt kl 9. Når vi er ved at være færdige med det og har holdt lidt samling, spørger vi børnene hvad vi skal lege med. Der bliver sagt at de gerne vil lege med værktøjet. Vi går ned fra bordet, finder værktøjet frem og starter legen. Børnene reparere forskellige ting, fx bord og stole. Pludselig bliver to børn uenige om hvem der skal have boremaskinen, og her går personalet ind og hjælper med at løse konflikten. Personalet går nu med i legen, for at få den på rette kurs igen. Legen fortsætter i lang tid, nu hvor pædagogen er med og er med til at fastholde og udvikle legen.

I dette eksempel følger personalet børnenes initiativ til leg med værktøj. Børnene startede ud med at lege selv, men da der var brug for hjælp, trådte personalet til, løste konflikten og valgte at blive i legen for at fastholde legen og udvikle den. Børnene var meget fordybet og legen varede i lang tid – dette netop fordi personalet fulgte børnenes initiativ og gik med i legen.

Praksis eksempel:

Børnehavegruppen har fået nyt legetøj – en lægetaske. Den tages straks i brug af 3 drenge (3-4 år), men der er kamp om remedierne og der leges ikke med dem. Pædagogen sætter sig på en stol og ”græder” og siger ”åh.. jeg har det så dårligt – er der nogen der kan hjælpe mig?”.

Drengene kigger på pædagogen, der igen spørger om de kan hjælpe hende. Drengene begynder at bruge de ting de har fra lægetasken til at undersøge hende (det ser ud til, at de har kendskab til, hvordan nogle af tingene skal bruges og pædagogen hjælper ved at vise hvordan de sidste ting kan bruges). Pædagogen hjælper drengene med at styre, hvis tur det er til at undersøge. Hun snakker om, hvad de laver og siger det dejligt, at de kan hjælpe hende.

Legen står på i 10-15 minutter. Pædagogen foreslår derefter, at en af drengene kan være patient og derefter fortsætter legen dog uden at pædagogen deltager men kun støtter og guider legen når der er behov for det.

Efterfølgende har lægeleg foregået næsten dagligt på initiativ fra børnene og uden voksendeltagelse.

I denne leg ser vi at pædagogen tager udgangspunkt i børnenes interesse om det nye legetøj og sætter en leg i gang. I starten er det nødvendigt at pædagogen styrer legen, men efterhånden som der er godt gang i legen trækker pædagogen sig stille ud af legen og støtter kun når det er nødvendigt. Her ser vi lærerig leg, da pædagogen udvider deres viden omkring de forskellige ting der er i lægetasken og hvordan de kan bruges. Børnene har taget den nye viden til sig og kan de efterfølgende dage have fri leg med lægetasken og give deres viden videre til andre børn som deltager i legen.

Læring

Teori:

Ifølge Søs Bayer er det der karakteriserer mennesket, at det er lærende. Mennesket skal lære for at kunne klare sig og vil lære for at opnå kompetencer og dygtighed. Hun mener, at læring er et begreb der både er komplekst, kompliceret og enkelt. Komplekst fordi mennesket lærer på mange måder. Kompliceret da vi ikke helt forstår, hvad der egentlig sker når vi lærer og enkelt fordi læring sker alle vegne og på alle tidspunkter. På den baggrund mener Bayer, at læring er uforudsigelig, altså sker det når det sker og det sker for det meste ikke når vi venter det. Hun

mener også, at læring sker i sociale sammenhænge og er et relationelt anliggende. Den sociale kontekst har stor betydning for læringens karakter.

Når et barn lærer, kræver det ifølge Etienne Wenger, at barnet er deltagende i praksisfællesskaber. Man kan være deltagende på forskellige måder, fx perifer deltagende hvor man deltager på afstand men er forbundet til fællesskabet, eller man kan være fuldt deltagende. Det er når man aktivt arbejder sammen med andre omkring en fælles opgave at man kan lære. Når man lærer af nogen som kan noget mere end én selv, er det en form for mesterlære. Fx når små børn er i et praksisfællesskab med større børn og arbejder sammen om en opgave/legetøj, så kan de små børn lære noget af de større børn.

Hos os:

I Døstrup Børnehus har vi fokus på at der er læring leg igennem hele dagen. Vi ser læring ud fra det brede læringsbegreb, hvor børnene bl.a. lærer igennem planlagte aktiviteter, børnenes frie lege og rutinesituationer. Vi har fx billeder i vores plexirammer i småbørnsgruppen, og her er der mulighed for læring igennem hele dagen. Når børnene har lyst til / bliver fanget af billederne, kan personalet fange det og sætte ord på og fortælle om de billeder der er sat op. Det kan både være om morgenen, efter frokost eller om eftermiddagen motivationen er der fra børnene og der er stort set altid et personale der har tid til at fange interessen og dermed give læring videre når motivationen for at lære er der.

Overordnet ser vi på det enkelte barn og tilpasser aktiviteter, rutinesituationer, legen ud fra Vygotsky's teori om barnets nærmeste udviklingszone (NUZO).

Praksiseksempel:

Det er morgen og ét af de yngste småbørn står og peger på billederne vi har i plexirammen på stuen. Der er billeder af dyr i naturen, da vi har om natur og udeliv den pågældende måned. Ét af de større børn kommer hen og prøver at sætte ord på det som den yngste peger på. Det ser den voksne, som sætter sig ved siden af børnene og hjælper det ældste barn med at sætte ord på det, den yngste peger på. Der kommer flere børn til og den voksne hjælper børnene med at vente på tur, så de alle på skift får lov til at pege på nogle dyr som de så i fællesskab sætter ord på.

I dette eksempel ses mesterlærebegrebet. Det yngste barn lærer af det større barn. Det større barn lærer af den voksne, som sætter ord på de dyr som barnet ikke kender og dermed ikke kan sige til det yngste barn. Den voksne fanger barnets interesse/motivation og giver derfor mulighed for læring. Vi oplever at børnene får størst udbytte af læringen når det er på børnenes eget initiativ eller tager udgangspunkt i deres interesser.

Praksiseksempel:

En gruppe børnehavebørn er på gåtur, hvor den voksne bestemmer starttruten. Herefter bestemmer børnene hvilken vej de skal gå, de ser skiltet til kirken og vil gerne gå hen til kirken. Her er de interesserede i at komme ind i kirken, og de får lov til at se om døren er låst. Det er den, men så finder børnene interesse i gravstenene hvilket giver anledning til gode snakke, børnene synes det var sjovt at læse navne, og øve bogstaver

I dette eksempel bliver børnenes perspektiv fulgt og turen bliver derfor helt på børnenes præmisser og følger deres interesser. Der opstår nye spørgsmål og giver anledning til yderligere viderearbejde om fx gravsteder. Det giver en følelse af værdi for børnegruppen at kunne ytre sin mening og blive hørt.

Praksiseksempel

I ydertidspunkterne er småbørn og børnehavebørn sammen. Her opstår leg på tværs af aldersgrupper. Om eftermiddagen spørger børnene om de må få cyklerne ud. Cyklerne kommer frem, her opstår leg mellem småbørn og børnehavebørn, hvor de skiftes til at køre med hinanden. Der kommer en vogn på, en kost sættes fast på og legen som bondemand starter. Eller vognen er fuld af børn, der skal "på tur", vognen er spændt efter en mooncar, der bliver styret af et stort børnehavebarn.

I dette eksempel, hvor det er den frie leg, der kommer i spil sker der læring ved at de små kan se hvordan cyklerne kan anvendes på forskellig vis, nogle børn oplever det perifert, andre oplever det ved at være aktivt deltagende. Der opstår børnefællesskaber, positive relationer skabes.

Børnefællesskaber

Teori

I dagtilbud indgår børn i et socialt fællesskab sammen med andre børn og voksne. De konkrete børn og det pædagogiske personale, der er til stede i dagtilbuddet, er fælles om at skabe det sociale rum, hvorigennem de enkelte børn lærer og udvikler sig. Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og det pædagogiske personale i dagtilbuddet.

I hverdagen skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv.

Forældrene har et medansvar, som betyder, at forældrene indgår i at skabe et velfungerende børnefællesskab præget af anerkendelse af alle familier uanset disses forudsætninger. Børnefællesskaberne skal også skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. (Rammer og Indhold, Børne og socialministeriet)

Hos os

I Døstrup Børnehus er børnene i ydertimerne blandet både småbørn og børnehavebørn. På disse tidspunkter af dagen leges der på kryds og tværs af aldersgrupper. Det kan være leg i sandkassen. I løbet af dagen er småbørn og børnehavebørn adskilt i hver deres grupper grundet corona. I grupperne er der nogle gange i løbet af dagen leg eller aktiviteter på tværs.

Praksiseksempel:

I tidsrummet 6.30 til 7.30 er de fremmødte børn og voksne sammen i småbørnsgruppen.

Kl. 7 sætter den ene voksne morgenmad på rullebordet. Der er 2 småbørn og 4 børnehavebørn, der skal spise morgenmad sammen.

Børnene sætter sig op til bordet, den voksne spørger på skift børnene hvad de vil have at spise. Småbørnene spiser af mindre tallerkener, med mindre skeer og de har hagesmæk på. Et småbarn taber sin ske ned på gulvet, den ældste bhv.dreng hopper ned af stolen og samler den op igen. Den voksne siger "tak for det, det er dejligt med en stor hjælper".

Et småbarn spilder ned af sin hagesmæk. Et børnehavebarn siger, at da hun var baby brugte hun også smæk, den voksne siger, at det er rigtigt, men at hun har lært at spise med en ske nu, så nu behøver hun jo ikke det mere. Der snakkes om, at man er nødt til at øve sig meget, så man kan lære det. Og at det er ligesom, når man skal lære en ny sang, så skal man også øve sig.

I dette eksempel ses der hjælpsomhed/dannelse hos den store dreng, der hjælper et småbarn med at samle skeen op. Der opstår læring, når de andre børn ser, hvad han gør og den voksne italesætter det. De mindste børn kan spejle sig i de ældres handlinger.

Der opstår læring og forståelse for andre, når der snakkes om, hvad det enkelte barn kan og hvorfor nogle kan spise med ske og nogen ikke kan endnu.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver at trives, lære, udvikle sig og dannes?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Teori:

De daglige rutiner har stor betydning for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse og det er derfor vigtigt at vi som pædagoger laver didaktiske overvejelser omkring rutinerne, på samme måde som ved pædagogiske aktiviteter.

”Børnenes trivsel og læring og oplevelse af meningsfuldhed og af at kunne bidrage til fællesskabet og den sociale kulturelle sammenhæng, de er den del af, styrkes. Og inddragelsen fremmer potentielt børnenes ansvarlighed, handleevne, selvstændighed, livsmod og livsduelighed.”(Hverdagens rutiner, *Krogh, S, og Smidt, S. s. 86*)

Der er stort potentiale i at planlægge rutinerne, så de bliver til gode læringsmiljøer.

I stedet for at børnene efterlades til sig selv, så inddrages børnene, når personalet skal løse praktiske opgaver. Således lærer de at tage ansvar, blive selvstændige og føle sig betydningsfulde. Når børn inddrages får de en anden opfattelse af sig selv - de kan bidrage, der er brug for dem og de er betydningsfulde. Det styrker både selvforståelsen og selvværdet og det bidrager til udvikling af børnenes læring og trivsel.

Når man som medarbejder betragter rutinerne som en del af det pædagogiske arbejde og ikke bare som noget der skal overstås, er der stor chance for at børnene får udbytte af dem. Når der er fokus på rutinerne, kan de tilrettelægges ud fra børnenes perspektiver og deltagelsesmuligheder. At arbejde med rutinerne handler om meget andet en blot læring – det giver mulighed for at drage omsorg for de børn, som i større grad har brug for en succesoplevelse eller udvidet voksenkontakt. Derudover giver det også mulighed for, at inddrage udsatte børn i basale aktiviteter, rutiner og involvere dem i fællesskabet.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilpasses de forskellige aldersgrupper der er i institutionen, fx de 0-2 årige og de 3-5 årige. Et læringsmiljø handler om rummets indretning og brug, om valg af inventar, materialer, legetøj og redskaber, om placering af tingene, om det relationelle børne- og voksenperspektiv.

Det er personalet der har ansvar for organiseringen, planlægning, indretning og brugen af de daglige læringsmiljøer, som skal tage udgangspunkt i barnets alder, behov og aktuelle udviklingszone. (Den styrkede pædagogiske læreplan i dagtilbud, af Dorthe Filtenborg)

Hos os:

I Døstrup Børnehus fylder de daglige rutiner meget – børn skal spise, på toilet, vaske hænder, sove, hvile, tøj der skal af / på osv.

Vi arbejder ud fra, at der i de daglige rutiner er lige så stort potentiale for dannelse og læring som i dagens planlagte pædagogiske aktiviteter. Vi arbejder også ud fra mantraet ”det man kan selv, skal man selv”.

I Døstrup børnehus har vi stort fokus på læringsmiljøerne. Vi observerer børnene igennem hele dagen, deres interesser ift. legetøj, deres udvikling, deres behov, deres muligheder for leg og relations dannelse med de andre børn, deres muligheder for deltagelse i bl.a. aktiviteter og dagens rutiner. Vi spørger også børnene og tager deres meninger og holdninger i betragtning, når vi tænker på læringsmiljøer. Personalet snakker hele tiden sammen, om hvilke initiativer der skal tages, for at opnå de bedste læringsmiljøer for børnene. Der ændres lidt hele tiden, for at højne kvaliteten af vores læringsmiljøer.

Vi har fokus på at hverdagens rutiner, er gode læringsmiljøer og hvor vi har stor mulighed for at tilrettelægge dem så børnene trives, lære, udvikler sig og dannes. Vi sørger for at børnene er så meget med i hverdagens rutiner som muligt, og dermed får en følelse af meningsfuldhed og at de er betydningsfulde.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø der giver mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes her i Døstrup Børnehus?

Korte retningsgivende refleksioner og eksempler:

- Tilrettelægge grupper og læringsmiljøer efter hvad vi observerer i det daglige
- Reflektere over egen praksis, og ændre efter behov
- Indrette rum så de passer – fx. At fællesrummet er stue for de mindste børnehavebørn, hvilket giver anledning til tættere samarbejde med småbørnsgruppen – man kan hjælpe hinanden og gøre overgangen til børnehaven mere flydende.
- Fællesrummet er blevet indrettet så der er plads til alle om eftermiddagen – både småbørn og børnehavebørn har mulighed for at lege, udforske og lære. Dette til når vi igen må blande grupperne i huset.
- Vi øver os i at have fokus på læring hele dagen – Vi evaluere og forbedrer os.
- Positionering af personale (småbørn) formiddag, middag og eftermiddagstiden – når alle kender deres opgaver, giver det mere ro for både personale og børn.

Praksiseksempel

I småbørnsgruppen bruger vi mange af dagens timer på at dække børnenes basale behov og derfor har vi øget fokus på læring igennem hele dagen.

På stuemøder debatterer vi jævnligt hvor vi kan inddrage børnene mere.

De store småbørn deltager i afrydning efter madpakker, mens der ved de mindre småbørn er fokus på at lære at spise med gaffel og drikke af en rigtig kop. Udover spisesituationen, er der

mange andre af hverdagens rutiner, som udgør et godt læringsmiljø. Børnene vasker fingre, tørre fingre og smider selv papiret i skraldespanden. Når de skal sove eller skiftes, kravler de motorisk parate småbørn selv op af en stige for at komme op i barnevognen/puslebord. Dette er få eksempler på dagens mange lærerige rutiner, som børnene med stolthed og ansvar gør med glæde.

I eksemplet har personalet forsøgt at gøre spisesituationen til et læringsrum. De har overvejet forskellige muligheder på stuemøder, og har fundet frem til steder, hvor det er muligt at skabe læring fremfor at skulle have travlt med at gøre alting klar til børnene skal spise. I stedet bliver børnene inddraget i hele processen.

De lærer at give plads til hinanden, være opmærksomme og tage ansvar for sig selv – ”hvis jeg skal have noget at drikke, skal jeg huske min drikkedunk”. Børnene bliver støttet der hvor de har behov, men generelt tager børnene det til sig og oplever et stort ejerskab.

Vi arbejder med rutinerne bevidst – det gælder i alle situationer – garderoben, bleskift eller toiletbesøg, spisesituationer, oprydning – for at skabe læring gennem hele dagen.

Vi reflekterer over vores egen praksis hele tiden, vi vurderer og tilrettelægger således, at det vi gør passer overens med den børnegrupperes kompetencer, så de oplever mestring. Når det er opnået kan vi forsætte til barnets næste nærmeste udviklingszone.

Praksiseksempel:

Vi har i småbørnsgruppen valgt at skifte grupperum. Vi var før i det gamle køkken, som lå meget centralt i huset. Her blev vi ofte forstyrret af personale der skulle hente noget i køkkenet. Der var heller ikke så meget plads til legetøj og til indretning af små legemiljøer. Vi skiftede derfor rum til vores gamle personalestue. Det er placeret i den ene ende af huset, som gør at vi ikke bliver forstyrret så tit mere. Vi har nu god plads til indretning af små legemiljøer, fx køkken, biltæppe og hjørne med bord til kreative ting. Vi har også undervejs ændret indretningen, hele tiden ud fra et børneperspektiv, så børnene kunne lære mest muligt og have god tid og rum til leg uden forstyrrelser.

I dette eksempel vurderede vi, at der var for mange forstyrrelser i hverdagen til at børnene havde optimale forhold for at trives, udvikle sig, lære og dannes. Derfor flyttede vi grupperum til et rum hvor der var væsentlig mindre forstyrrelser.

Vi indrettede rummet til en start, men fandt ud af at nogle af tingene skulle stå anderledes og der var nogle ting der skulle udenfor rækkevidde, mens andet skulle ned i børnehøjde. Indretningen skete løbende, hele tiden ud fra et børneperspektiv.

Praksiseksempel:

I børnehaven delen, har de to grupper skiftet grupperum, så de 3-4 årige nu har base i vores fællesrum og de 4-5 årige har base i ”køkkenet”. Begge rum er inddelt i små læringsmiljøer, med fokus på forskellige ting, så børnene kan dele sig op og lege mere eller mindre uforstyrret. Dette igen ud fra børneperspektivet. De yngste børn søgte hele tiden vejen mod fællesrummet, hvor der er mere plads og ”højt til loftet”. Efter de har byttet rum, har det givet mere ro hos børnene og tid til leg og fordybelse. De søger nu ikke længere mod et andet rum, men fordyber sig og leger i det rum de nu har base i.

I eksemplet er der blevet ændret fysisk i det pædagogiske læringsmiljø, ved at bytte rundt på grupperum. Dette har gjort, at der nu er opnået mere ro, hvilket betyder større mulighed for trivsel og læring hos børnene, da de nye læringsmiljøer, inspirerer børnene til leg og fordybelse. Begge rum er indrettet med legetøj/spil/puslespil, der passer til børnegruppens NUZO.

Eksperimenterne med positionering.

I småbørnsgruppen arbejdes der med positionering på denne måde:

7.30-8.45: 1 personale er ved børnene og 1 personale tager imod børnene.

Det aftales om morgenen hvem der har hvilken position.

Når børnene begynder at stå op over middag, positioneres der igen. Voksen 1 tager løbende børn op fra lur og skifter børn når de er færdige med frugt. Voksen 2 sidder ved bordet sammen med de børn, der spiser frugt. Voksen 3 er ved børnene på gulvet og hjælper børnene i overtøjet når vi skal udenfor.

I børnehaven gøres det på denne måde:

Over middag på legepladsen, er der en voksen, der er overblikks voksen (går med børn ind på toilet, trøster børn, praktiske ting, osv.)

1 voksen er fordybelsesvoksen (sætter leg i gang med børnene, går tur med et par stykker)

Det at der i begge grupper er voksne som kan fordybe sig med børnene, gør at der er færre konflikter, børnene er mere rolige og kan eksperimentere/udforske. Der er mulighed for at personalet kan hjælpe børn ind i børnefællesskaber, som er så vigtige for deres trivsel og læring. Det gør også at der er mulighed for læring igennem hele dagen, da der er tilgængelige og nærværende voksne som kan hjælpe læringen på vej på forskellige måder.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Teori:

Ifølge Bent Madsen handler inklusion om at se mangfoldigheden, forskelligheden som en ressource i stedet for barriere. Det er miljøet der skal forandre sig og tilpasse sig, så alle børn kan være aktiv deltagende og føle sig betydningsfulde i fællesskabet.

Børn er ikke nødvendigvis udsatte hele tiden, da de handler i en dynamisk og omskiftelig praksis som de selv forholder sig aktivt til.

Børn skifter position i kraft af deres deltagelse i sammenhæng af forskellige steder i løbet af en dag. Derfor skal vi ikke bruge betegnelsen for en bestemt slags børn, da alle børn kan være i en udsat position i nogle perioder. Inklusion af børn i udsatte positioner. I organiseringen af rutinerne er der gode muligheder for aktivt at hjælpe børnene til at deltage og indgå i fællesskaber med andre om en fælles situation, praktisk aktivitet eller konkret opgave. Hvis der i de mange praktiske opgaver i de pædagogiske rutiner, arbejdes systematisk og reflekterende med at organisere dem - skabe forskellige situationer kan personalet komme tæt på det enkelte barn eller en gruppe af børn. Disse situationer er oplagte til at skabe mulighed for fællesskab og samtale, men også til at blive klogere på og fremme det enkelte barns (og børnegruppens) trivsel, læring og fællesskaber.

Hos os:

Hverdagens rutiner spiller også en vigtig rolle i inklusionstankegangen.

Vi ved at alle børn kan være i udsatte positioner og at det ikke kun er nogle bestemte børn, fx børn fra resourcesvage familier.

Vi er opmærksomme på at børn kan være i udsatte positioner når fx:

- et barn starter i vores institution
- et barn har været væk fra institutionen i længere tid, fx pga. sygdom
- et barn "mister" en vigtig person (Skilsmisse, nogen som er gået bort, flyttet osv.)

- et barn flytter stue/institution, fra småbørnsgruppen til børnehaven og fra børnehaven til skole

Når et barn starter hos os, så tilbyder vi en opstarts samtale, for at barnet kan få den bedste start i institutionen. Om det er fra hjem til småbørnsgruppe/børnehave eller et skift fra småbørnsgruppe til børnehave er det vigtigt at have forældrene med. I overgangen fra hjem til småbørnsgruppe lægger vi stort vægt på at forældrene kender barnet bedst og derved er de meget vigtige for starten i småbørnsgruppen. Vi opfordre forældrene til at være med i det omfang det er nødvendigt for barnet i starten, og vi tager imod så mange informationer som muligt fra forældrene for at hjælpe barnet.

I overgange fra småbørnsgruppe til børnehave, har vi fokus på at de lærer personale, børn og omgivelser at kende inden de starter. Dette gøres ved at børnene er i "praktik" i børnehaven en dag om ugen i en periode eller flere dage om ugen hvis der er mulighed/behov for det. Hvis det er muligt flytter vi gerne 2 eller flere børn på samme tid, da vi ved at det at flyttes sammen med en ven har stor betydning. Dog ser vi altid på børneperspektivet og barnets aktuelle udvikling

Vi positionere os i mindre grupper, så den voksne i højre grad har mulighed for at støtte og arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer (fx sproglig, motorisk, socialt)

Praksiseksempel:

En dreng har været væk fra institutionen i en længere periode. Da drengen blev afleveret af sine forældre om morgenen, oplevede vi at overgangen fra forældre til småbørnsgruppens personale ikke fremkom ideelt, da drengen blev ked af det og vred. I stedet for at prøve at ændre på barnet, valgte vi at evaluere omgivelserne som barnet skulle afleveres i. Vi observerede, at det var svært for drengen at sige farvel mens der var en del andre børn, som ikke gav ham ro og plads til overgangen og dermed kun tilførte et element af stress. Derfor positionerede vi personalet, så der om morgenen var et personale, som igangsatte lege for børnene inde på stuen mens et andet personale kunne tage imod barnet og forældre i fred og ro på gangen. Det resulterede i, at drengen fik ro til at sige farvel til sine forældre og at afleveringen nu var en succesoplevelse.

Vi ser ikke barnet som "udfordringen", men vi søger at finde løsningen i omgivelserne. Hvad skal vi ændre i omgivelserne/læringsmiljøerne for at det enkelte barn kan deltage og føle sig betydningsfuld? Dette er et spørgsmål vi ofte stiller os selv og hinanden.

Praksiseksempel:

En lille pige skulle flytte fra småbørnsgruppen til børnehavegruppen. Efter hun var startet i børnehaven, var hun meget ked af det og kunne kun finde trøst når hun havde sin Gurli-gris bamse hos sig. I børnehuset har vi en regel om at man ikke må have legetøj med, medmindre der er legetøjsdag. Denne pige fik dog lov til at have sin Gurli-gris bamse med, som kunne give hende den tryghed hun havde brug for i overgangen fra småbørnsgruppe til børnehave.

I dette eksempel var pigen i en udsat position, da hun skulle starte et nyt sted nemlig i børnehaven. Vi ændrede i omgivelserne, så hun fik lov til at have sin bamse hos sig, hvilket gjorde at

hun fandt tryghed og havde lettere ved overgange. Efterhånden som hun blev mere tryk, kunne bamsen "udfases" og ligge i hendes garderobe så hun kunne hente den hvis der var behov. Her tog vi det enkelte barns perspektiv og ændrede lidt i reglerne for at lette overgange og mindske den udsatte position hun befandt sig i.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Forældresamarbejde:

Teori:

Det er helt centralt for et godt samarbejde og for barnets trivsel og inklusion, at forældre inddrages som ligeværdige samarbejdspartnere, ligesom det er vigtigt at forældre betragtes som kompetente opdragere og mødes med respekt for deres værdier og holdninger. Det forudsætter at vi som pædagoger ikke forsøger at lave om på forældre, men i stedet anerkender og møder forældrene med forståelse for deres aktuelle behov og situation.

For at forene børns verdener og bygge den vigtige bro må både personalet og forældre justere sig så de bedst muligt støtter op om barnets udvikling.

Det er vigtigt at skabe en god, konstruktiv og anerkendende relation til forældrene, der tager udgangspunkt i barnet og det konkrete samarbejde.

Hos os:

I Døstrup Børnehus, ser vi forældresamarbejdet som utrolig vigtig for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi har korte daglige snakke med forældrene, når børnene bliver afleveret og/eller hentet. Vi har årlige samtaler, hvor der tages udgangspunkt i kompetencehjulet, samt samtaler, når vi vurderer der er behov for det. Det kan være forældrene ønsker en samtale eller vi som personale vurderer at vi har brug for en samtale med forældrene, som ikke kan klares i de korte snakke om morgenen/eftermiddagen.

Vi lægger vægt på at fortælle forældrene, både når børnene starter hos os men også løbende, at vi altid står til rådighed for en snak. Hvis forældrene ønsker en snak, udover den daglige korte snak, og vi ikke lige har tid på det pågældende tidspunkt, finder vi altid en tid hurtigst muligt. Er der nogle udfordringer som vi som personale ikke selv kan klare, indkalder vi gerne faggrupper fx PPR, som vi så kan spare med/få hjælp af.

Praksiseksempel:

Det er september og vi er næsten færdige med at udarbejde kompetencehjul på alle småbørn. Når vi er færdige med kompetencehjul i efteråret tilbydes forældrene i børnehavedelen en årlig samtale. Et forældrepar fra småbørnsgruppen ønsker at vide hvordan deres barn trives i institutionen. Det er egentlig ikke småbørnsgruppens tur til årlige samtaler, da de foregår i foråret, men selvfølgelig tager vi forældrenes ønske om en samtale seriøst og finder hurtigt en tid. Vi får en god snak om barnets udvikling, læring, trivsel og dannelse og finder fælles løsninger på de områder hvor barnet har brug for en lille indsats for at udvikle sig. Efterfølgende følger vi op på samtalen ved daglige korte snakke i afleverings- og afhentningssituationer.

I dette eksempel ønsker forældrene en samtale udover de planlagte samtaler, og derfor finder vi en tid hurtigst muligt. Vi finder fælles løsninger på de udfordringer som barnet/familien har og vi følger op på det løbende i de små korte snakke morgen og eftermiddag. I dette tilfælde var der ikke behov for et opfølgingsmøde, men det er naturligvis noget vi gør hvis vi eller forældrene vurderer at der er behov for det.

Praksiseksempel:

En mor udtrykker sin bekymring over at hendes barn endnu ikke kan gå. Hun har hørt fra en veninde at når barnet ikke kan gå når det har nået en bestemt alder, så er det muligt at få en fysioterapeut ud i institutionen. Personalet undersøger med ledelsen hvad der er af muligheder, og aftaler at fysioterapeuten kan komme ud og se på barnet. Forældre inviteres til at deltage. På "mødet" deltager en medarbejder sammen med moren og fysioterapeuten, og vi får hver især fortalt om barnets ageren i institutionen og derhjemme. Sammen med fysioterapeuten laver vi en plan for forskellige øvelser og aktiviteter vi kan lave for at stimulere barnet bedst muligt. Allerede kort tid efter begynder barnet at gå.

I eksemplet ses et klart eksempel på hvordan samarbejdet omkring barnets trivsel og udvikling mellem forældre og institution foregår i Døstrup Børnehus.

Vi lytter til mors bekymringer, og inddrager fagpersonale som ved mere end vi gør ift. den konkrete problemstilling. Ved at samarbejde omkring situationen og ved hjælp af øvelser og stimulering udvikler barnet sig og går nu ligeså fint som et barn i den pågældende alder bør gøre.

Praksiseksempel:

En af vores forældre, kommer en dag og er meget bekymret. Pædagog beder forælder om, at gå med ind i et rum, hvor der er mulighed for at snakke uden forstyrrelser. De får en snak, og laver en aftale om at pædagog indkalder til tværfagligt møde, hvor psykolog også deltager.

I eksemplet bliver der lyttet til forældres bekymring og der handles hurtigt på det. Herved er vi i fællesskab med til at skabe de bedste betingelser for barnets trivsel og læring.

Praksiseksempel:

En mor spørger pædagog om hun har tid til at snakke. Sammen går de ind på en stue, hvor der ikke er andre. Mor fortæller, at pige S flere dage er ked af at skulle i bhv. Og da hun spørger indtil det fortæller S, at det er fordi pige K hele tiden vil bestemme, hvem S må snakke og lege med. Pædagog fortæller, at de også har observeret og snakket om dette, og der er bl.a. lavet aftaler om, at der laves en ny bordplan, hvor alle børn sidder ved et bord sammen med den voksne, så der er mulighed for at støtte børnene i deres samspil. Og at personalet generelt vil have ekstra fokus på udfordringen, så der kan skabes et positivt samspil mellem de to piger.

I dette eksempel gives der plads til at forældrereren kan fortælle om de udfordringer barnet oplever. Hun viser tillid og deler de indtryk/oplysninger hun har fået fra sit barn med personalet. Dette gør, at der kan handles på udfordringen, så pigen kan opnå trivsel i børnehaven og ikke være ked af, at hun skal afsted.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Teori:

Ifølge Marianne Bech Larsen skal overgangen til skolen understøtte et sammenhængende børneliv. Hensigten er at børn oplever skiftet mellem de to kontekster som mere glidende. Børnene skal være skoleparate, men skolen skal også være børneparat. Sammenhængen handler derfor om at børnene får gode oplevelser med at genkende både formmæssige og indholdsmæssige dimensioner fra børnehave til skole. Børnehave og skole skal derfor have blik for den fælles sag, som vægter betydningen af deltagelse i sociale fællesskaber med andre børn. (”Den styrkede pædagogiske læreplan” s. 94)

Hos os:

I Døstrup Børnehus anser vi empati, åbenhed, samarbejde og hjælpsomhed som vigtige styrker at have, når man skal i skole. De ældste børn har gruppetid sammen, de spiser også sammen. Børnene øver sig i at lytte til hinanden, at vente på egen tur. De øver sig i at markere, når der er noget de gerne vil sige, øver sig i at man ikke altid får mulighed for at sige det man gerne vil. Børnene får alle mulighed for at sige noget i gruppetiden og de øver sig på, at være i fokus og stå frem foran andre.

Børnene opmuntres og støttes i aktiviteter, så de kan fastholdes indtil aktiviteten/opgaven er løst/ spillet færdigt. Der laves opgaver, spilles spil der er rettet mod førskolebørn (eks spil med tal og bogstaver). Der laves aktiviteter der styrker koncentration, samarbejde og relationer. Børnene har hver deres kasse med de ting de arbejder med.

Børnene øver selvhjulpethed, så de lærer selv at åbne det de har med i madpakken, selv at klare alt påklædning og de opfordres til at hjælpe hinanden.

Der snakkes med børnene om den viden, de har i forhold til skolen (ældre søskende/børn der tidligere har gået i Bhv.)

Børnene deltager i den brobygning, der tilbydes fra skolernes side.

Personalet deltager i møder/samarbejde med skole og andre samarbejdspartnere for at sikre den bedste overgang fra børnehave til skole.

Praksiseksempel:

7 børn og en voksen. Den voksne har planlagt, at de skal lege Kims leg. Først gennemgås de 8 forskellige ting der er. Den voksne fortæller, at der nu er et barn, der skal gå ud i garderoben og vente mens den voksne tager en ting væk. Derefter skal barnet se om det kan huske, hvilken ting der er taget væk. Den voksne spørger, hvem der vil starte. Det er der flere, der gerne vil så den voksne vælger én og siger, at alle nok skal få lov til at prøve.

Børnene skiftes nu til at "være den". Nogle børn kan se, hvilken ting der mangler. Andre kan ikke, den voksne spørger de andre børn om de kan hjælpe ved at fortælle; hvilken farve tingen har/hvad man bruger tingen til.

I eksemplet øver børnene at vente på tur, at turde være den der er i centrum, de øver hukommelse og koncentration. De øver sig i at samarbejde og hjælpe hinanden – relationer styrkes. De øver at det er ok at modtage hjælp for at klare en opgave. Dette er alt sammen noget der er vigtigt at kunne når man som barn skal starte i skole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Stk. 6. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Teori:

s.77 i "den styrkede pædagogiske læreplan,- grundbog til dagtilbudspædagogik"

"Lokalsamfundet består af mange spændende muligheder, som dagtilbuddene kan anvende til at skabe endnu mere interessante læringsmiljøer. Det kan foregå igennem samarbejde med for eksempel kultur- og idrætsinstitutioner, musikskoler, forældre eller andre dagtilbud. Inddragelse af ældre medborgere eller andre frivillige kan også åbne for nye perspektiver og muligheder for børnene. Derfor skal dagtilbuddene i arbejdet med den pædagogiske læreplan overveje, hvordan de kan samarbejde med og inddrage lokalsamfundet" (Børne-og socialministeriet, 2017, s. 23)

Hos os:

I Døstrup Børnehus ser vi lokalsamfundet som en vigtig del af vores læringsmiljø.

Vi går ture i byen, hvor vi snakker om det vi oplever. Vi hilser på og snakker med dem vi møder på vores vej. Vi samarbejder med borger- og idrætsforening om minihallen, hvor vi har fælles redskaber og fælles ansvar for oprydning mm. Det samme gælder for Nyskoven, en lille skov som ejes af Borgerforeningen, og hvorfra vi fx henter frugter, kogler og andre naturmaterialer. Vi er årligt på hestevognstur til en lokal juletræsplantage, hvor vi er ude og fælde vores egne juletræer. Efterfølgende er der tradition for, at vi sammen med ejeren danser om juletræ, får

saftvand og småkager. Vi deltager hvert år i en julegudstjeneste sammen med specialinstitutionen Nyskoven. I løbet af året går vi ture forbi kirken eller på kirkegården, hvor vi snakker om kirken og hvad vi laver der til jul. Vi kontakter de lokale virksomheder, når det er relevant. Vi laver opslag på vores åbne facebookside, hvor vi fortæller om, hvad vi laver i Børnehuset. Vi efterlyser, hvis der er noget vi mangler eks. syltetøjsglas. Vi oplever lokale der uopfordret kommer med materialer og legetøj til os.

Praksiseksempel:

Småbørnsgruppen er ude på gåtur. Gruppen er lille pga. sygdom i huset. Undervejs ser vi skraldebilen som kommer kørende hen imod os og vi stopper derfor for at iagttage den. Den rare skraldemand fortæller og viser. Pædagogerne sætter ord på undervejs, peger og viser. De små småbørn peger og de store fortæller.

I dette eksempel er der ikke som sådan et aftalt samarbejde – men det opstår spontant og vi inddrager det til børnenes store fornøjelse. Det giver god anledning til masser af samtale både på turen men også resten af dagen og de næste par dage.

Praksiseksempel:

I forbindelse med temauger om erhverv kontaktede vi lokale virksomheder og fik lov til at besøge dem. Vi var bl.a. på besøg hos en landmand, en maskinforhandler, ambulancestation og en ægproducent.

Besøget hos ægproducenten startede med at vi skulle gå derud. Der hvor vejen drejede ned mod ægproducenten stod der et stort hvidt beton æg, så vi kunne se, hvilken vej vi skulle gå. Da vi kom derned startede vi med at være med til at lukke de flere tusinde høns ud. Ejerene fortalte børnene, hvad der skulle ske, hvor de skulle stå, hvis de ikke så godt kunne lide høns. Der var mulighed for at se på og for at komme helt tæt på og røre ved hønsene. Derefter var vi inde og se det store hønsehus, hvor hønsene lægger æg. Vi fik vist, hvordan æggene falder ned på et transportbånd, der kom ud i pakkehallen. Her så vi, hvordan æggene blev kontrolleret og pakket i bakker af en robot. Og til sidst var vi inde i kølerummet, hvor bakkerne med æg stod indtil afhentning.

I eksemplet bliver børnene præsenteret for et nyt læringsmiljø. De får nye oplevelser, nye sansindtryk, ny viden og hører nye ord. De udfordres og får mulighed for at afprøve egne grænser. Lokalsamfundet inddrages og borgere med anden viden end os inddrages så der skabes nye læringsmiljøer for børnene.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Teori:

Dagtilbudsloven siger: Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed

Hos os:

I Døstrup Børnehus har vi fokus på det fysiske børnemiljø ved at tænke på ruminddeling, belysning (lidt/meget lys afhængig af, hvad man laver), tilbud af legetøj/aktiviteter i grupperum er tilpasset børnenes nærmeste udviklingszone(NUZO)

I forhold til det psykiske børnemiljø har vi fokus på at alle børn er i trivsel og at alle er en del af et børnefællesskab. Vi har fokus på, at det at være barn har en værdi i sig selv, børnene har medbestemmelse, børnene er aktive hjælpere i hverdagen. Børnene træner selvhjulpenhed og ansvar for egne ting. Der er rum til alle (uanset hvem man er/hvilke udfordringer man har). Der er rum/tidspunkter hver dag, hvor der er ekstra fokus på, at alle børn får mulighed for at udtrykke sig, hvis de har lyst.

Ved det æstetiske børnemiljø har vi fokus på, at udsmykning i de forskellige rum primært er børnenes egne produkter/interesser med udgangspunkt i børnenes ideer og initiativer. Udsmykning er i børnehøjde/synligt for børnene. Der er synlige legemuligheder fx billeder på kasser.

Praksiseksempel:

I småbørnsgruppen har vi opsat plexiglasrammer i børnehøjde, heri er der skiftende ”udstillinger” i forhold til hvilket emne vi arbejder med.

I denne periode er emnet "hvem er jeg". Alle børns forældre er blevet bedt om at sende/printe billeder af barnet, dets søskende og forældre. Hvert barn har nu sit eget familie billede hængende. Børnene søger meget hen til rammen for at se på billederne, både egne og hinandens. De voksne sidder på en pude ved siden af og støtter barnet i at fortælle, hvem/hvad de kan se på billederne. Børnene er meget interesserede i billederne, så selvom vores emne skifter, så vælger vi at lade billederne sidde.

I eksemplet planlægger de voksne, hvad der skal fremvises, men det er børnenes initiativ, perspektiv og medbestemmelse der afgør, hvor meget billederne bruges.

Da billederne er i børnehøjde er de hele tiden tilgængelige og en del af læringsmiljøet.

Praksiseksempel:

Vi har tema om "følelser". Voksen har planlagt, at vi skal tegne og klippe gule cirkler, hvor der skal tegnes ansigter/følelser på (smileys). Et barn spørger om, han ikke må lave en telefon. Den voksne følger barnets initiativ. Sammen finder de den "rigtige" farve pap til telefonen, de snakker om, hvordan den skal se ud, de hjælper hinanden med at få den til at være helt rigtig. De andre børn griber af ideen. Og der laves væsentlig flere og mange forskellige telefoner end der laves smileys. Dagen efter laver børnene på eget initiativ flere telefoner.

I eksemplet respekteres barnets initiativ og medbestemmelseret. Derved føler barnet sig værdifuldt/får styrket selvværd. Udover den planlagte læring (tegne/klippe efter streger) opstår der også ny læring i forhold til hvilke tal der er på en telefon, hvordan tallene skrives. Der er plads til, at det børnene kreerer, er forskelligt alt efter, hvor de er i deres nærmeste udviklingszone. Nogen laver telefoner med tal andre med "kruseduller". Der er ikke fokus på produktet men på processen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling

Taget udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Hvad er livsduelighed?

Livsduelighed handler om at give alle børn mulighed for trivsel, at kunne udfolde sig, indgå i sociale sammenhænge i både barndommen og voksenlivet.

Barnet udvikler evnen til at følelsesregulere og udvise empati.

Barnet oplever trygge tilknytninger til pædagogiske voksne og udvikler sig i disse samspil.

Barnet opbygger sig selv – herunder selvværd og selvtillid, som understøttes i dagtilbuddet af en anerkendende pædagogisk praksis, som har fokus på barnets oplevelser af egen mestring.

Barnet øver sig på at være opmærksom og i at fordybe sig. Det sker blandt andet gennem samspil med de pædagogiske voksne, som støtter barnet i at lytte og iagttage.

Det hele forudsætter et læringsmiljø, hvor der er rum til fordybelse og til at børn kan komme i flow i fx. Legen.

Hvad er engagement og deltagelseskompetence?

Deltagelseskompetence handler om, at barnet kan afkode og sætte sit præg på sociale sammenhænge både i dagtilbuddet, men også udenfor. Engagement er en intens deltagelsesform, hvor barnet er følelsesmæssigt involveret og oplever det som meningsfuldt.

Et pædagogisk inkluderende læringsmiljø skal kunne styrke alle børns muligheder for at kunne engagere sig og deltage på forskellige måder i hverdagen i dagtilbuddet. Det kræver, at personalet selv er engagerede rollemodeller, som ser barnets ressourcer og hjælper børnene med at se og bruge hindandens ressourcer.

Når læringsmiljøet er fleksibelt vil det imødekomme og højne både barnets engagement og deltagelseskompetencer. Desuden rummer et fleksibelt læringsmiljø både det vokseninitierede og det børneinitierede.

Dagtilbuddet bør tilrettelægge deres hverdag ved at gennemtænke, hvor børnene er i deres NUZO, hvilke udfordringer børn kan have, hvilke udfordringer der kan opstå, således at man kan sikre de bedste betingelser for alle børns mulighed for deltagelse.

Personalet skal samtidig kunne praktisere improvisation, så der er plads til konkrete samspil og aktiviteter, der opstår i løbet af dagen. Både ud fra de faglige overvejelser og ikke mindst ud fra børneperspektivet.

Hvad er gåpåmod?

Gåpåmod indeholder to dimensioner: den første handler om udforskningslyst og den anden handler om at mestre udfordringer.

Udforskningslyst stimuleres ved at det pædagogiske personale understøtter barnets lyst til at udforske – ved at følge barnets spontane nysgerrighed eller ved at tilrettelægge aktiviteter der

har fokus på udforskning. Derudover stimuleres udforskningslysten og gåpåmod når børn leger risikofyldt.

At mestre udfordringer indebærer at barnet arbejder på sin vedholdenhed. Barnet gør sig med støtte fra personalet, erfaringer med at løse konflikter. Personalet støtter barnet i svære situationer ved at være en tryk base, og ikke løse udfordringen for barnet, men sammen med barnet.

Hos os:

Når barnet skal starte hos os tilknyttes det i opstartsperioden en fast voksen. Arbejdstider indrettes så vidt det er muligt, så denne voksen kan tage imod barnet om morgenen i den første tid.

Børnegrupperne har faste voksne. Men børnene lærer også de andre voksne at kende, når vi er fælles i grupperne, det giver tryk, når barnet på et senere tidspunkt skal flytte gruppe.

Vi er nærværende og deltagende i vores omgang med børnene - Vi er der, hvor børnene er.

Vi støtter, hjælper og opmuntrer barnet. Vi respekterer barnet og dets grænser.

Vi sætter ord på følelser hos det enkelte barn og gør dem opmærksom på andre børns følelser.

Vi inddrager børnene i dagligdagens rutiner, de er værdifulde aktører.

Fokus på børns brede læring finder sted hele dagen hver dag

Praksiseksempel:

Vi sidder 5 småbørn og en voksen på gulvet, på stuen. Der er ikke andre på stuen. Vi sidder og synger og danser. 2 af børnene giver udtryk for at vi skal synge Drala. (Navnesang, hvor vi synger om det enkelte barns navn) den voksne siger: "*det var da en god ide*".

Barn A peger over på Barn B og siger "*Barn B*", barn B smiler og kigger på os. Vi begynder at synge om Barn B, i mens vi kigger over på ham. Barn B ser glad ud og begynder at klappe med. Bagefter råber Barn C "*Barn D's tur*" Barn D trækker sig tilbage og siger "*nej, nej*". Den voksne henvender sig til Barn D og spørger om vi ikke må synge om ham, han siger "*nej*." Det acceptere den voksne og spørger så et andet barn. Barn D kommer hen til gruppen igen.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Den alsidige personlige udvikling: Der synges om det enkelte barn, som derved føler sig værdifuldt. De 2 børn der får ideen anerkendes for deres ide, deres selvværd styrkes. Barnet der ikke vil have, at de synger hans navn, anerkendes og respekteres og selvværdet styrkes.. Koncentration/koordination styrkes, når børnene både skal synge og klappe.

Kommunikation og sprog: Sproget styrke, når der synges. Kommunikationen styrkes, når børnene spørges og får mulighed for at svare.

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene oplever fællesskabet, da de synger sammen.

Krop, sanser og bevægelser: Børnene øver sig i at lytte og klappe i takt til sangen.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Dannelse:

Børnene øver sig i at vente på tur.

Leg:

Aktiviteten er en sangleg sat i gang af pædagogen, med henblik på at lære "hvem er jeg?".

Læring:

Børnene lærer hinandens navne, samt at vente på tur. De lærer at sige fra – og at det er okay at sige fra. Nogle lærer måske en ny sang, hvis de ikke kender den i forvejen. Børnene lærer at bruge sproget. Børnene lærer at bruge kroppen når vi synger fagtesange. Når de andre kigger på mig når vi synger, kan jeg få en dejlig følelse i min krop. Jeg kan også opleve at det er ubehageligt, når jeg skal være i centrum.

Børnefællesskaber:

Et barn siger fra og trækker sig og føler sig accepteret i at sige fra, og kommer på den måde tilbage i fællesskabet igen.

Pædagogisk læringsmiljø:

Børnenes initiativ bliver fulgt da de vælger hvilken sang der skal synges. De oplever et fællesskab når man sidder sammen på gulvet og synger. De føler tryghed og nærvær. Der er tilrettelagt en gruppe hvor børnene kan trives, lære, udvikles og dannes.

Børn i udsatte positioner:

Barnet, der trækker sig er i en udsat position. Han bliver anerkendt i at han ikke har lyst til at være i centrum.

Børneperspektiv:

Barn D ønsker ikke at være midtpunkt og han giver selv udtryk for at han ikke ønsker at vi skal synge om ham eller kigge på ham. Vi vælger at acceptere det, så han stadig har lyst til at være med i fællesskabet og synge om de andre.

Praksiseksempel:

Efter frokost skal 18 børnehavebørn ud på legepladsen. Det er regnvej, så de skal have regntøj og gummistøvler på. Et barn, der har svært ved de mange indtryk i garderoben, bliver inde på stuen og leger med plus-plus brikker indtil de andre børn er gået ud.

Der er 3 voksne til at hjælpe børnene. Pædagog fra yngstegruppen hjælper med de 6 yngste med toiletbesøg og bleskift, den 2. pædagog gør sig klar og går på legepladsen og pædagog fra ældstegruppen placerer sig på påklædningsbænken i garderoben.

De 11 ældste børn er først i garderoben og begynder at tage tøj på, de er næsten selvhjulpne. Pædagog observerer børnene, kommer med guider og opmuntrer med små kommentarer. Når der er noget børnene har brug for hjælp til stiller de sig hen til påklædningsbænken og venter på tur. En af de ældste piger siger til en dreng "*jeg kan da bare hjælpe dig!*", hvorefter hun hjælper med at lyne hans jakke. Pædagog "*nej, hvor dejligt med en god ven, der lige kan hjælpe*".

En dreng kommer hen til pædagog med jakken i hånden. Hun spørger ham "*kan du ikke selv få jakken på?*"..."*Nej for mine ærmer er forkerte!*" Pædagog tager jakken og viser, hvordan man kan stikke armen ind i ærmet for at få det vendt rigtigt, siger derefter "*Prøv du at gøre det ved det andet ærme*" og med lidt guidning klarer han det selv.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Den alsidige personlige udvikling Selvværd styrkes, når barnet anerkendes for at hjælpe en anden, når barnets behov for hjælp anerkendes og når barnet lærer at mestre nye opgaver. Barnet der er udsat position anerkendes for sine behov, herved styrkes også hans selvværd.

Krop, sanser og bevægelse Finmotorik og balance styrkes, når man øver sig i at få tøj/fodtøj på. Det er sanseoplevelse at hjælpe/få hjælp, da man er i berøring med hinanden.

Social udvikling: Børnene øver sig i at se hinandens behov og give/modtage hjælp. Børnene oplever, at det er ok at have forskellige behov.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø:

Vi ser det pædagogiske læringsmiljø i de voksnes positionering.

Læring:

Børnene lærer selv at tage tøj af og på. Barnet bliver bevidst om, hvad det kan selv og hvad det har brug for. Udholdenhed/mestring – man lærer at man kan klare opgaverne. Øvelse gør mester

Dannelse:

Børnene opfordres til at hjælpe hinanden. Man øver sig i at kunne selv. Man lærer at tage hensyn til hinanden og give plads til hinanden. Barnet øver sig i, at se om andre har brug for hjælp.

Børneperspektiv:

Barnet støttes og opmuntres til at klare så meget af påklædningen, som det kan - Barnet føler sig stolt og værdifuldt, når det klarer det. Og føler tryghed i at vide, at der er hjælp at hente.

Børn i udsatte positioner:

Barnet der har det svært med mange indtryk i garderoben bliver anerkendt og får mulighed for at udvikle sig.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Hos os:

I Døstrup børnehus er vi opmærksomme på at børnene hjælpes ind i forskellige sociale fællesskaber og føler sig betydningsfulde. Både store og små fællesskaber i løbet af en dag. I disse fællesskaber er barnet noget, de gør noget, oplever noget og får erfaringer sammen med andre. Vi er meget opmærksomme på relationerne mellem børnene men også relationer mellem voksne og børn. Vi hjælper børnene til at danne relationer med andre børn, ved bl.a. at dele i små grupper, hjælpe børn ind i leg, sætte ord på hinandens følelser.

Vi skal tilbyde læringsmiljøer, der giver mulighed for deltagelse i forskellige former for lege med andre børn. Fx rolleleg, konstruktionsleg, parallelleg. Dette gør vi hos os ved at indrette små rum i rum, med forskelligt legetøj til forskellige slags lege.

Praksiseksempel:

5 børn og en pædagogisk assistent (PA) er alene på stuen. Da vi er færdige med at spise frugt, siger PA, at vi skal have samling. 3 af børnene kigger op og peger op i vinduet, hvor den store kasse står med sange, bøger, samtale billeder og andre små ting vi bruger under samling. PA tager først 6 sange ned på bordet. Skiftevis vælger et barn en sang, vi tæller til 3 og så synger vi ca. 1 vers af alle sange. Bagefter ligger PA sangene tilbage og tager en bog ned, som vi har læst de sidste par dage. Bogen hedder "kaj er væk" og der hører en kaj + Lise dukke med. PA vender bogen om, så alle børn kan følge med, og begynder at læse, samtidig med, at dukkerne bevæger sig. Til slut improvisere PA, og gemmer sig bag ved døren og siger "nu er jeg væk" - PA hopper frem og siger "her er jeg". Børnene griner.

Da vi er færdige med at holde samling, går/kommer alle børnene ned på gulvet. En dreng kravler hen bag ved døren. Pau'en går over til drengen, som sidder bag ved døren. Drengen griner. PA siger "gemmer du dig" drengen bliver siddende og griner stadig. PA skriver på forældre-facebookgruppen om dagens samling.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Social udvikling: Evnen til at være opmærksom på andre trænes, når børnene venter på tur og skal følge med i, hvad de andre børn vælger.

Alsidig personlig udvikling: Det enkelte barn føler sig værdifuldt, da det er en vigtig del af aktiviteten. Barnets tillid/tryghed/mod styrkes, når det gemmer sig og bliver fundet igen.

Kommunikation og Sprog: Sprog styrkes, når børnene tæller til 3 og når de synger. Kommunikationen styrkes, når de skal svare på, hvad de gerne vil synge.

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene har en fælles oplevelse, som de griner af. De æstetiske overvejelser gør, at det er synligt for børnene, hvad det er de kan vælge imellem.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Børnene vil gerne holde samling, de peger på kassen og ser glade ud. Derfor vurderer vi at børnene gerne vil holde samling. PA følger børnenes initiativ.

Dannelse:

Børnene har svært ved at vente på tur. De lærer, at det ikke altid er "mig først", og at man nogle gange skal vente.

Leg:

Efter samling leger børnene og PA gemmeleg som de har læst om.

Læring:

Børnene lærer nye sange, lærer bogen godt at kende, lærer nye navne, lærer at lytte, at tælle til tre og at vente på tur.

Børnefællesskaber:

Alle er sammen om aktiviteten, og alle kan være med. Nogle kan synge med, klappe, lave lyde eller observerer de andre.

Pædagogisk læringsmiljø:

Samlingskassen er synlig for børnene, så de har mulighed for at ønske det. PA og de fem børn er en del af et fællesskab. Børnene har mulighed for at vælge mellem sangene.

Forældresamarbejde:

PA skriver på gruppens facebookside hvad de har lavet til samling, så forældrene kan snakke med deres børn om det.

Barnesyn:

Børnene kan være med på hver deres niveau og kan deltage ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Praksiseksempel:

Der er motorik i gymnastiksalen med de ni ældste børn fra børnehaven sammen med en voksen. Den voksne har planlagt en aktivitet, hvor børnene skal stå på række med adskilte ben. Det bagerste barn skal nu være en farlig slange, der skal krybe hen ad gulvet igennem benene på de andre børn. Når man er kravlet igennem, skal man stå forrest i rækken. Det er den voksne, der styrer aktiviteten ved at fortælle hvis tur det er og ved at komme med opmuntrende bemærkninger. Alle børn vil gerne deltage og viser glæde. Den voksne tager billeder og lægger på forældre-facebookgruppen.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Social udvikling: Evnen til at indgå i et fællesskab og være opmærksom på andre styrkes. Evnen til at samarbejde styrkes.

Alsiddig personlig udvikling: Koncentration og udholdenhed styrkes.

Krop, sanser og bevægelse: Børnene styrker den grundlæggende krybebevægelse, deres balance og deres følesans.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Børnene viser glæde.

Dannelse:

Børnene venter på tur. Børnene tager hensyn og passer på hinanden. Aktiviteten kræver samarbejde for at lykkes.

Leg:

Det er en voksenstyret leg.

Læring:

Børnene øver motoriske færdigheder, såsom at krybe og balance. Den taktile sans bliver styrket gennem berøring. Børnene venter på tur og samarbejder om aktiviteten. Børnene styrker koncentrationen.

Børnefællesskaber:

Alle er aktivt deltagende i legen. Når børnene rører ved hinanden opstår der en mulighed for dannelse af nye relationer til hinanden.

Pædagogisk læringsmiljø:

Aktiviteten er planlagt og styret af den voksne. Aktiviteten foregår i gymnastiksalen hvor der er fysisk god plads til det.

Forældresamarbejde:

Den voksne lægger billederne i facebookgruppen, så forældrene kan følge med i børnenes hverdag.

Sammenhænge:

Børnene styrker udholdenhed og koncentration – de skal være i aktiviteten længere tid og være opmærksomme, hvilket er en forudsætning for skoleparathed.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Hos os:

I Døstrup Børnehus, er vi meget opmærksomme på at snakke med børnene og ikke kun til børnene. Vi giver tid til at børnene kan snakke, vi lytter og hjælper børnene med at snakke og lytte på skift. Vi er rollemodeller, da vi ved at børn lærer ved at høre tusindvis af ord – derfor er vi opmærksomme på hvordan vi snakker og hvilke ord vi bruger.

Det er bl.a. personalets opgave at sætte ord på alt, fx ting, følelser og handlinger, så de hører en masse ord og på sigt tilegner sig dem. Dette gøres bl.a. igennem planlagte aktiviteter (som fx dialogisk læsning, samling, sang), leg (hvor personalet sætter ord på det vi leger, hjælper børnene med at kommunikere indbyrdes, konfliktløsning) og hverdagens rutiner fx frokost (vi snakker sammen om hvad vi har lavet om formiddagen, personalet følger barnets initiativ til samtale/emner).

Praksiseksempel:

Tre børn og en voksen i garderoben. Den voksne hjælper barn 1 med at få tøj på. De to andre børn sidder ved deres plads og forsøger at tage deres tøj på. Imens den voksne hjælper barn 1, siger barnet lige pludselig "Taj!". Den voksne svarer "Kaj?". "Ja", siger barnet. Barnet siger "væk". Voksen spørger "er Kaj væk?". barnet siger "ja" og griner. Barn 2 kommer smilende med hænderne for øjnene hen og siger "tit tit". Nu griner de alle sammen. Den voksne siger "Har i læst "Kaj er væk" til samling i dag?" "ja"; siger de i munden på hinanden. Barn 3 kigger på os og sender os et smil, imens barnet tager gummistøvler på.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Kommunikation og sprog: Barnet styrker sit sprog, når det opmuntres til at fortælle mere, samtidig med at den voksne hjælper barnet med at italesætte det barnet vil sige.

Alsidig personlig udvikling: Barnets selvværd styrkes, når det anerkendes og hjælpes på vej med at fortælle det, der optager barnet.

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene oplever fællesskabet, når den voksne og barn 2 aktivt deltager i den samtale barn 1 igangsætter. Barnets kulturelle oplevelse bruges/styrkes, når det samtaler og leger ud fra den bog, det netop har fået læst.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Den voksne følger barnets initiativ, der snakkes om det barnet bringer på banen.

Dannelse:

Børnene øver at vente på tur til at få hjælp med at få tøj på og skiftes til at snakke og fortælle. De øver at få tøjet på, hvilket styrker deres selvstændighed.

Leg:

Barn 2 kommer og leger "tit tit" og lever sig ind i rollen.

Læring:

Børnene venter på tur. De øver at tage tøj på. De styrker sproget gennem kommunikation. Børnene lærer at den voksne lytter og følger deres initiativ når de vil fortælle.

Børnefællesskaber:

Der er et lille fællesskab i garderoben, som alle er med i, på hver deres måde.

Pædagogisk læringsmiljø:

Det er en rutinesituation, som udspiller sig i garderoben.

Barnesyn:

Barnet har en værdi i sig selv og bliver anerkendt af den voksne.

Praksiseksempel

En gruppe med seks 4-årige børn sidder sammen med en voksen ved bordet og er klar til at spise madpakker. Den voksne siger, at de skal tælle og så synge madsang. Et barn spørges hvad han synes de skal tælle til – svarer 7, og sammen tæller gruppen til syv, hvorefter de begynder på madsangen "Skal vi spise 20 grise...." Da de er færdige siger flere af børnene, "nu kan jeg den næsten". Børnene skiftes hver dag til at bestemme, hvor meget de skal tælle til inden sangen startes.

Da gruppen er færdig med at spise, tager den voksne "ugens bog" frem "Mimbo Jimbo og de store elefanter". Den voksne læser bogen og spørger børnene om, hvad de kan se på billederne, eks. "hvad tror i Mimbo Jimbo føler?" Et barn svarer, at Mimbo er bange og viser med sin egen krop/mimik, hvordan det ser ud. Der snakkes om svære ord, eks. hvad betyder det at vandre, at være lykkelig.... De første gange bogen læses er det den voksne, der forklarer ordet, men efter nogle gange kan børnene svare. Under læsningen spørger den voksne på skift børnene om noget af det, der er fokus på.

En forælder spørger efter, hvad det er for en madsang der synges, da barnet gerne vil synge den derhjemme – derfor laver den voksne en kopi til børnene, som de får med hjem.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Kommunikation og sprog: Sprog, ordforråd og talforståelse styrkes, når der tælles, læses og synges. Kommunikationen og evnen til at aflæse følelser (nonverbalt sprog) styrkes, når børnene skal fortælle om, det de ser på billederne. Kommunikationen styrkes, når børnene får spørgsmål og skal svare.

Alsidig personlig udvikling: Børnenes selvtillid og selvværd styrkes, når de øver sig i at være den, der skal fortælle og svare på spørgsmål og når de oplever, at de har lært noget. Barnets selvværd styrkes, når det kan synge den nye sang derhjemme og måske lære den videre til familien.

Social udvikling: Even til at se/lytte til andre styrkes. Børnene opnår erfaring om, at andre måske ikke tænker det samme som barnet selv.

Kultur, æstetik og fællesskab: Fællesskabet i børnegruppen styrkes, når de sammen oplever succesen ved at have lært en ny sang. Fællesskabet mellem hjem/institution styrkes, når sangen også kan synges derhjemme.

Det kulturelle styrkes, når der læses og ses på billeder samtidig, børnene får en erfaring om, hvad det er at læse i en bog. De æstetiske udtryk i bogen fremmer børnenes forståelse for historien.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Børnene vil gerne deltage. Børnene er stolte over, at de kan synge sangen. Børnene vælger hvor meget der skal tælles til.

Dannelse:

Børnene øver sig i at lade andre svare og selv at vente på tur

Læring:

De styrker sproget, de øver og lærer nye ord, de øver at sætte ord på det de ser. De lærer at følge rytme i en sang. De øver sig i at tælle.

Børnefællesskaber:

Der er et lille fællesskab ved bordet, hvor alle får mulighed for at deltage

Pædagogisk læringsmiljø:

Det er en rutinesituation i forbindelse med spisning af madpakker.

Forældresamarbejde:

En forælder henvender sig for at få viden, den voksne griber ideen og børnene får en kopi af madsangen med hjem.

Sammenhænge:

I forhold til skolestart træner børnene, at man nogle gange må vente på tur og lytte mens en anden svarer/taler

Barnesyn:

Barnet er en vigtig og aktiv del af læringsmiljøet

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Hos os:

I Døstrup Børnehus er vi opmærksomme på hvordan børnene, i vores forskellige læringsmiljøer, kan bruge deres kroppe og deres sanser. Vi har et rum, hvor det er tilladt at være vilde, lege vilde lege, løbe og tumle. Her er der rig mulighed for at lære kroppen og dens muligheder at kende. Vi har en gymnastiksal til rådighed, med en masse redskaber, som styrker forskellige dele af motorikken hos børn. Denne sal benyttes til både voksenstyrede/planlagte aktiviteter, og til børneinitierede aktiviteter, samt fri leg/udforskning med kroppen.

Vi har to legepladser med forskellige redskaber til udvikling af motorikken, både til store og små.

I indretning af småbørnsrummene og det legetøj/redskaber der er til rådighed, tænkes der også på børnenes motorik og mulighed for udforskning med kroppen. Fx har vi en gyngesæt, en tumle-top, en gymnastikbold, en tunnel, rutsjebane og en vippe, som vi tager frem af og til. Ellers kravler/klatre de børn der selv kan op i deres stole. Vi har gåvogne til rådighed (Dette er en, som barnet kan gå bagved). Vi har en tumleplads i et hjørne med en madras. Vi har en gang hvor vi

fx kan spille/kaste med bolde, løbe stærkt og gå/løbe med de store biler. De store småbørn rydder selv deres egen tallerken, kop, bestik og madkasse af bordet - her skal de bruge begge hænder og balancen, koordinationsevnen. Ved bleskift skal børnene selv kravle op på hæve/sænke puslebordet. De skal selv løfte numsen når underlaget og den rene ble lægges under dem. Børnene øver at tage deres eget tøj og overtøj af/på.

Der er motorik og bevægelse i næsten alt vi gør i Døstrup Børnehus og der er fokus på det.

Praksiseksempel:

Alle småbørn er på den store legeplads. 3 børn og en pædagog er nede i skoven, hvor børnene løber og kaster med blade, som rammer dem selv på hoved og krop. Der kommer et fjerde barn og vil være med, men de andre går væk fra ham hele tiden.

Drengen står nu ved bordet, der står i skoven, og råber pædagogens navn og siger "Se, kom". Pædagogen går over til bordet og drengen kravler op på bænken og viser at han kan putte en gren ned imellem brædderne på bordet. "Se den kom igennem" siger drengen. Pædagogen spørger, om han kan finde andre ting, der kan komme igennem hullet mellem brædderne. Drengen løber ud og finder en sten og kommer så tilbage. Han prøver at få stenen ned igennem hullet. Han vender og drejer stenen, maser og skubber, men det kan den ikke. "Nej, kan ikke" siger han. Pædagogen siger "nej, den er for stor". Drengen siger "for stor". Drengen løber igen ud for at finde ting han kan afprøve og i mellemtiden er de 3 andre børn kommet hen for at se hvad vi laver. Drengen kommer tilbage med en lille sten og viser de andre, hvad han gør. Nu vil de også prøve, så de henter forskellige ting i skoven og vi snakker om, hvad tingene hedder og om de er store eller små og om de kan komme igennem hullet.

Pædagogen laver et opslag på Facebook, hvor vi fortæller hvad vi har lavet ude på legepladsen i dag.

Praksiseksempel set i forhold til læreplanstemaer:

Krop, sanser og bevægelse: grovmotorik og balancesans styrkes, når børnene løber i det ujævne underlag i skoven. Deres følesans styrke, når de kaster med blade, som rammer dem igen. Finmotorik og følesans styrkes hos drengen, der putter ting ned mellem brædderne.

Alsidig personlig udvikling: Selvværd styrkes, når "det afviste barn", oplever, at han er værdifuld for den voksne og senere for de andre børn. Udholdenhed, koncentration og lysten til at udforske styrkes hos barnet, der afprøver, hvad der kan komme igennem brædderne på bordet. Selvværd styrkes, når "missionen" lykkes og når han viser de andre, hvad han kan.

Natur, udeliv og science: Læringsmiljøet er naturen/uderummet. Science styrkes, når barnet afprøver muligheder med forskellige størrelser af det samme. Børnene får erfaring for / viden om, hvad der stort og småt i forhold til hinanden.

Social udvikling: Børnene oplever, at andre børn har ideer, som er spændende. Og børnene bidrager dermed ubevidst til hinandens udvikling. Børnenes sociale samspil styrkes, når pædagogen understøtter, at de 3 andre børn kommer med i aktiviteten.

Praksiseksempel set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Pædagogen følger barnets initiativ til at udforske/undersøge hvilke ting der kan komme ned imellem brædderne på bænken.

De andre børn viser interesse for undersøgelsen/udfordringen og pædagogen hjælper børnene

ind i "legen" så der opstår et fællesskab omkring at finde ud af hvilke ting der kan komme igennem. Derved bliver drengen, der først blev valgt fra, nu en del af fællesskabet og kan være ham der viser hvordan man gør.

Dannelse:

Der ventes på tur til at putte de ting de finder gennem brædderne.

Leg:

Det ene barn sætter gang i leg/undersøgelse og indbyder den voksne til at være med. Senere kommer der flere børn til som den voksne hjælper med ind i leg. Det er børnene der styrer legen, men den voksne sætter begreber på og udvider deres viden igennem leg (lærerig leg).

Læring:

Hvad er stor / lille? Pædagogen sætter ord på de forskellige ting som børnene finder.

Lærerig leg – pædagogen udvider børnenes viden ved at gå med i undersøgelserne og sætter ord på.

Børnefællesskaber:

Først er der 1 barn der søger de andre børns fællesskaber, men bliver afvist. Dernæst søger barnet den voksnes fællesskab, og lidt efter kommer de andre børn til og dermed udvides fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø:

Spontan aktivitet/leg igangsat af et barn, men hvor den voksne putter læring ind undervejs (lærerig leg). Der er plads til at andre børn kan komme til/deltage.

Forældresamarbejde:

Der bliver lagt et opslag ud på Facebook hvor vi fortæller hvad vi har lavet, så forældrene kan snakke med børnene om det.

Børn i udsatte positioner:

Det ene barn måtte ikke være med i leg og indbød derfor den voksne til leg. Efter lidt tid blev det drengen lavede interessant for de andre og pædagogen hjalp dem ind i et fællesskab så de sammen kunne udforske. Det udsatte barn (drengen de andre ikke ville lege med), fik ejerskab af legen og kunne vise de andre hvordan man gør.

Barnesyn:

Den voksne viser barnet, at det er værdifuldt.

Praksiseksempel

En gruppe på 12 børnehavebørn 4-6 årige og 2 voksne er i gymnastiksalen. Den ene voksne har i forvejen forberedt den første aktivitet. Der er opsat 6 digitale tøjklammer forskellige steder i gymnastiksalen. På dem er der indtalt små beskeder, der fortæller børnene, hvad de skal gøre eks. *"Du er et pindsvin, der skal trille hen ad måtten"*, *"Du er en stor edderkop, der skal kravle op i ribberne"* *"Du er en regnorm, der skal krybe hen af gulvet"*, *"Du er en hjort der skal løbe megahurtigt"* Beskederne har sammenhæng til det aktuelle emne "natur" og har fokus på motoriske grundbevægelser.

Børnene bliver bedt om at finde sammen to og to, de placeres rundt om i salen ved de forskellige poster. Den voksne viser, hvordan børnene skal trykke på tøjklammen for at få beskeden frem. Et barn siger: *"det er dig der snakker i den...."*, flere af børnene griner af dette.

Herefter går børnene i gang med at lytte og bevæge sig. De voksne går rundt i salen og hjælper og opmuntrer børnene i deres aktiviteter. Undervejs tages der billeder af aktiviteten, som lægges på facebook. Efter et kvarters tid begynder børnene, at finde på andre ting at lave, så aktiviteten afsluttes.

Da der senere er madpakker vil børnene gerne se, hvordan tøjklammerne virker, så den voksne lader på skift børnene indtale en besked, som alle så hører bagefter.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Krop, sanser og bevægelse: Børnene træner deres grundmotorik (kravle, krybe, trille). De styrker kondition, når de bliver forpustede af at løbe. De styrker udholdenhed, når de prøver at klare opgaven, selvom det kan være svært.

Alsidig personlig udvikling: Selvværd styrkes, når barnet støttes i mestre opgaverne. Lysten til læring styrkes, når børnenes nysgerrighed anerkendes og de afprøver "klemmerne"

Social udvikling: Børnene oplever, at alle kan deltage. De træner deres forståelse for at forskellighed i fysisk niveau ikke er afgørende for deltagemuligheder.

Natur, udeliv og science: Når børnene skal agere som et dyr får de en forståelse for, hvordan dyret bevæger sig. Børnenes brug af digitale materialer styrkes.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Børnene griner og deltager aktivt. Børnene vælger selv deres "makker", det giver barnet tryghed i en ny aktivitet. Aktiviteten afbrydes, da interessen for den daler. Den voksne følger børnenes interesse ved madpakker og viser hvordan klemmerne virker.

Dannelse:

Børnene øver sig i at hjælpe hinanden, de øver at vente på at få lov til at prøve og trykke på tøjklammen. De øver sig i at passe på tingene (Tøjklammerne)

Leg:

Børnene leger, at de dyr imens de bevæger sig. Leg er igangsat og bestemt af de voksne.

Læring:

De øver sig i at lytte til en besked. De lærer om digitale gadgets og øver sig i at bruge dem. De hører om, hvordan de forskellige dyr bevæger sig.

Børnefællesskaber:

Der er et fællesskab i gymnastiksalen, hvor alle kan være med, man gør det så godt man kan. Man er sammen med den man helst vil være sammen med.

Pædagogisk læringsmiljø:

Gymnastiksalen, hvor der er plads og redskaber til at bruge kroppen på mange måder. Der er tilgængelige voksne, der hjælper og støtter, hvor der er brug for det.

Forældresamarbejde:

Billeder lægges på facebook og der skrives om, hvad aktiviteten går ud på.

Barnesyn:

Børnene er medbestemmende. Børnene vil gerne vide mere om tøjklammer og får lov til selv at afprøve dem.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Hos os:

I Døstrup Børnehus har vi 2 legepladser. På den lille legeplads er der asfalt over det hele, på nær sandkasse, men på den store legeplads er der både fliser, græs, grus, skov og sand. Der er god mulighed for at børnene kan undersøge og fordybe sig udenfor.

Vi har en skov i nærheden, Nyskoven, som vi fx bruger når vi skal finde små dyr, se frugttræers udvikling i løbet af et år eller dyrs udvikling – fx fra haletuds til frø.

I børnehaven: Personalet undersøger sammen med børnene, det som børnene er optagede af i naturen. Personalet snakker med børnene om at vi skal passe på naturen. Vi tager på affaldsindsamling, snakker om hvor affald skal hen.

Småbørnsgruppen er på opdagelse i naturen. Nogle børn skal først lære at være ude i naturen og at sanse naturen. Dette kan være svært for nogle. Vi undersøger sammen med børnene og er gode rollemodeller (vi får gerne beskidte fingre, ruller ned af bakken, sætter os i det våde græs/sand sammen med børnene).

Vi bringer naturen indenfor – vi snakker om forskellige ting fra naturen bl.a. dyr og planter, vi tegner/farver kopiark/maler fx blomster.

Vi har mulighed for at låne en bus, og køre til fx vadehavet, en anden skov eller andet. Vi har mulighed for at tage toget og opleve andre læringsmiljøer.

Praksiseksempel:

De 4 yngste småbørn, som sidder i firlingebarnevognen, og PA (pædagogisk assistent) er gået på tur til den nærliggende skov. De er på vej hen for at se, om æblerne er blevet modne, så de kan tage dem med hjem. PA kører barnevognen helt hen under træet, så børnene næsten kan nå æblerne. Alle børn, prøver at strække deres arme op, så de kan nå æblerne.

"mig, mig, mig"... siger pige A. *Vil du gerne have et æble?*" spørger PA. "Ja," siger pigen. PA hiver lidt i den store gren, som er fuld af modne æbler.

Nu kan pigen A og de andre børn nå æblerne. Dreng B smager på æblet, siger "Sur" og rynker hele ansigtet. PA smiler og siger "Er æblet sur?" Ja, giner Drengen

PA samler nogle æbler op, som ligger på jorden. "Se.... *Der er en lille orm, inde i æblet.*" siger PA og viser æblet med ormen, til alle børnene. De er meget ivrige efter at se ormen.

Der bliver samlet en kæmpe pose æbler, der tages med hjem. Barn A og B hjælper hinanden med at holde posen, indtil vi når hjem. PA tager billeder, der bruges i det daglige opslag til forældrene.

Praksiseksempel set i forhold til læreplanstemaerne:

Natur, udeliv og science: Børnene ser/lærer, hvor æblerne kommer fra, de gør sig erfaringer med, hvordan friske æbler føles, hvordan de smager og hvordan man får dem af grenen. De lærer, at der kan bo en orm i et æble.

Alsidig personlig udvikling: Børnene er værdifulde, da de hjælper med at plukke æblerne og holde posen.

Kommunikation og sprog: Sproget styrkes, når der tales om det børnene ser/oplever.

Krop, sanser og bevægelse: Finmotorik og øje/håndkoordination trænes, når der skal plukkes æbler af grenene. Smagssansen stimuleres, når der smages på æblerne.

Praksiseksempel set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Barnesyn:

Børnene kan være med på hver deres niveau og kan deltage ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Børneperspektiv:

PA følger barnets perspektiv, ved at hive grenen ned til børnene da de gerne vil tage et æble hver. Pige A siger "mig, mig, mig."

Dannelse:

Pigen og drengen hjælper hinanden med at holde posen med æblerne.

Læring:

Børnene undersøger æblerne ved at plukke dem, kigge på dem og smage på dem.

PA viser æblet med ormen i og sætter ord på så børnene lærer hvad en orm er.

Børnefællesskaber:

De yngste har mulighed for at komme til udtryk. De kan alle være med i denne aktivitet. Nu hvor de ældste småbørn ikke er med, er der tid og ro til at børnene kan udtrykke sig og pædagogen hjælper dem med at sætte ord på.

Pædagogisk læringsmiljø: PA har valgt at lave en lille gruppe, med de yngste børn. Vi har flyttet vores læringsmiljø ned i skoven. De store småbørn er ikke med, så der er tid og ro til at de yngste kan udtrykke sig.

Forældresamarbejde: Vi skriver et lille oplæg på Facebook med, hvad vi har lavet i dag, så forældrene kan snakke med børnene om det.

Børn i udsatte positioner:

En lille gruppe. Alle børnene kan være med uanset position.

Praksiseksempel:

Børnehavegruppen 15 børn og 3 voksne går på tur. Børnene går to og to på række. De 2 drenge, der går forrest får lov til at bestemme, hvilken vej vi skal gå. Vi går vi forbi en majsmark, der lige er blevet høstet. De forreste børn råber pludselig, at der er flere majs der ikke er høstet. Pæd. spørger børnene, om vi skal gå ind på marken og se på dem. Børn og voksne går sammen ind på marken. Pæd. starter med at knække majscolber af og dele dem ud. Flere børn følger efter og begynder at finde flere colber, som de kan knække af. Nogle af børnene forsøger også at hive hele majsstænger op af jorden. Børnene undersøger colberne ved at åbne dem, nogen spørger, hvad det er og får det fortalt. Der pilles i colberne, nogen børn spiser af majsene og fortæller om de synes det smager godt eller at de ikke kan lide dem. En af de yngste drenge spiser af majscolben, så saften driver ud af munden på ham. Da vi skal tilbage til børnehaven får børnene at vide, at vi lader resterne af majscolberne ligge, da der måske kommer nogle hører eller rådyr som vil spise dem i nat. Vi begynder at gå ud af marken, da der pludselig er et barn, der råber, at der er rådyrspor. Voksne og andre børn skynder sig hen for at se de flotte dyrespor. Et andet barn ser et "traktorfodspor," 3 af drengene fortæller, hvilke maskiner, der bruges til at høste majs og hvem de kender der har sådan nogle maskiner. Et andet barn ser et fodspor fra en gummistøvle (faktisk et vi lige selv har sat), de andre børn er meget engagerede og finder flere gummistøvlespor. Der tages billeder på turen, som vises og fortælles om i forældregruppen på Facebook.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Natur, udeliv og science: Børnene lærer, hvordan majsplanter og kolber ser ud. De lærer hvor på planten den majs de kan spise findes. De prøver smagen af rå majs. Børnene lærer om forskellige spor, der kan ses i naturen.

Alsidiq personligudvikling: Selvværd styrkes, når børnenes initiativer og lyst til at undersøge anerkendes. Selvværd styrkes, når man afprøver noget nyt, som f.eks. at smage på majs. Opmærksomhed og koncentration trænes, når børnene prøver at finde flere spor.

Krop, sanser og bevægelser: Motorik og balancesans styrkes, når børnene går i den meget ujævne mark.

Social udvikling: Børnene oplever, at andre børn har mere viden/erfaring end dem selv, så de kan lære noget af hinanden. Børnene øver sig i at følge andres initiativer.

Sprog og kommunikation: Ordforråd udvides hos nogle børn. Kommunikationen styrkes, når børnene fortæller om/lytter til hinandens viden.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

De to forreste drenge får lov til at vise vej og bestemme turen. Børnene får lov til at undersøge det hele, uden at de voksne afbryder deres nysgerrighed. Barnet, der finder fodspor bliver anerkendt i sin nysgerrighed af både børn og voksne.

Dannelse:

Børnene øver sig i at begå sig i trafikken uden at være til fare. Ved at lade de forreste børn bestemme turen, lærer de andre børn at det ikke altid er de voksne der bestemmer alting. De forreste børn har ansvar for ruten.

Læring:

Børnene øver at gå i trafikken. Børnene lærer om majs – udseende, smag, hvad de bliver brugt til, hvem der spiser dem osv.

Børnene lærer om dyrespor og traktorspor. Børnene lærer af hinandens viden/erfaring.

Børnefællesskaber:

Hele børnehavegruppen er fælles om turen. Børnene lærer af hinanden, nogle ved en masse om majs, nogle ved noget om fodspor.

Pædagogisk læringsmiljø:

Turen foregår i lokalsamfundet, hvor både fortovet og cykelstien bliver brugt, samt på majsmarken. Turen er spontan.

Forældresamarbejde:

Forældrene ser billeder på facebook-gruppen og kan snakke med deres børn om det.

Børn i udsatte positioner:

Alle børn kan deltage på det niveau de er på.

Sammenhænge:

Børnene øver trafiksikkerhed. Børnene fortæller om erfaringer, og andre børn lytter. Nogle børn fører an.

Barnesyn:

Børnene er medbestemmende, og deres mening har en værdi.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Hos os:

Vi snakker om at vi er forskellige, viser at vi er forskellige, ser hinandens forskelligheder som en ressource. Vi lærer af hinanden. Vi snakker om at vi har forskellige behov (fx en skal have en bamse med, en skal sidde på en speciel stol, nogle skal sove middagslur osv.) Vi giver vores normer og værdier videre til børnene, ved at sætte ord på dem.

Vi laver kreative ting, fx tegner, maler, klipper, klistre – eksperimenterer med materialer. Farver, papir og sakse står så børnene kan se det og de kan bede om det.

Vi stiller materialer til rådighed, så børnene kan eksperimenterer, afprøve, udforske dets muligheder og begrænsninger. Vi laver kreative ting med børnene, med fokus på processen og ikke på resultatet.

Vi er opmærksomme på at tingene er i børnehøjde – fx billeder så børnene kan se dem.

Praksiseksempel:

3 ældste småbørn og 1 voksen, inde på blå stue.

Vi er i gang med at male vores tønd, da vi snart skal have fastelavn. Tønden står på et lavt bord, så vi kan stå op og nå det hele. Vi bruger pensler til at male med og har små bægre med forskellige farver maling i.

Drengen 1 siger "Stor, stor, tønd... Se, den bliver rød" Vi kigger alle sammen på ham og

pædagogen siger "Ja, den bliver rød, den store tønd" Jeg spørger pigen, hvilken farve bruger du? Pigen siger "Gul.... Jeg kan godt lide gul"

Dreng 1 siger: "Mig også li gul" Pædagogen siger: "Kan du også godt lide gul?" Dreng 1 nikker tilbage og siger "tiger.."

"Er det en tiger du har malet?" spørger pædagogen "Ja", svarer drengen.

Dreng 2 siger "mig.." og kigger over på pigen imens han rækker ud efter den gule maling.

Pædagogen spørger dreng 2 "Vil du gerne male med den gule?" Dreng 2 nikker.

Jeg hjælper dreng 2 med at spørge pigen om hun vil bytte farve. Pigen siger " Ja. "

Pædagogen laver et opslag på Facebook, hvor hun fortæller, hvad de har lavet den pågældende dag.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaerne:

Kultur, æstetik og fællesskab: Aktiviteten foregår i en højde, hvor børnene kan se, hvad der foregår. Børnene får kendskab til forskellige farver. Børnenes handlinger afgør, hvordan tønd kommer til at se ud. Børnene oplever fællesskabet omkring deres fælles projekt.

Krop, sanser og bevægelser: Finmotorikken styrkes, når børnene først skal dyppe penslen i maling og derefter male på tønd.

Kommunikation og sprog: Sprog styrkes, når der snakkes om navne på farverne. Kommunikation styrkes, når børnene støttes i at spørge hinanden.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Pædagogen følger børnenes initiativ til snak. Hun uddyber og sætter flere ord på det børnene prøver at sige. Hun fanger at det ene barn gerne vil bytte farver og hjælper barnet med at spørge.

Dannelse: Vi øver at spørge hinanden pænt. Barnet hjælpes til at spørge om de skal bytte farver. Pædagogen snakker på skift med børnene – vente på tur.

Læring: Børnene lærer farverne, som vi maler med. Børnene lærer at man må spørge for at få en farve.

Børnefællesskaber: Vi har et lille fælleskab, hvor børnene er jævnaldrende.

Pædagogisk læringsmiljø:

En lille gruppe børn og en pædagog er alene på stuen. Bordet er lavt, så alle børnene kan nå. Aktiviteten er planlagt af den voksne, men hun følger børnenes initiativ løbende.

Pædagogen er nærværende og der er ro til at koncentrere sig om at male tønd og til at snakke om de forskellige ting børnene bringer på banen – fx farverne, tiger, at bytte farver.

Forældresamarbejde:

Der bliver lagt et opslag op på facebook, så forældrene ved, hvad vi har lavet, så de kan snakke med deres børn om det, når de kommer hjem.

Børn i udsatte positioner:

En lille gruppe. Alle børnene kan være med uanset position.

Barnesyn:

Børnene kan være med på hver deres niveau og kan deltage ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Praksiseksempel:

Pæd. har planlagt, at mellemgruppen med seks 4½ årige børnehavebørn skal male med vandfarver. Børnene bliver bedt om at vaske fingre. Dreng A vil ikke være med, pæd. siger "ok, så leg du bare videre med bilerne og hvis du får lyst alligevel, så kommer du bare".

Børnene og pæd. sidder omkring samme bord på stuen, børnene får hver deres farveæske, vand og pensel. Pæd. siger at børnene skal huske først at dyppe penslen i lidt vand og så i farve.

Under hele processen spørger pæd. ind til børnenes tegninger, hvad det er for nogle farver de bruger og hvad motivet er. Og børnene snakker og kommenterer det de maler og oplever "se mit vand er helt grønt...nu bliver det brunt..." "Jeg maler en mark..." "min tegning er til min mor..." "...hvad maler du ?????"

Dreng A leger stille med biler, men kigger ofte hen mod bordet, hvor de andre sidder.

Pæd. spørger om, der er nogle af malerierne hun må hænge op på stuen, så der kan komme lidt pynt på væggene, børnene svarer forskelligt "ja jeg kan lave en til børnehaven og så en til min mor...", "nej for jeg skal både lave en til min mor og far...", "jeg laver en til småbørnsgruppen, for der skal min lillesøster snart begynde..." "Det var da en mega god ide" siger pæd., "så har hun jo den at kigge på, når hun skal starte dernede. Den kan vi gå ned med, når vi er færdige med at male"

Dreng A kommer hen til pæd. og siger, at han også godt vil lave en tegning til sin mor og far.

Pæd. finder papir og farver frem til ham, så han kan gå i gang

Praksiseksempel set i forhold til læreplanstemaerne:

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene lærer om farvers navne, at farverne ændrer sig, når de blandes. De får erfaring med, hvordan man maler med vandfarver, hvordan vandfarver "opfører sig" på papiret. De er med til at præge udsmykningen i gruppens rum.

Børnene har en fælles oplevelse.

Fællesskabet mellem hjem og børnehave styrkes, når børnene kan få deres maleri med hjem og fortælle om det samme dag, som de har lavet det.

Børnene oplever fællesskabet på tværs af huset, når der tænkes på pynt til en anden gruppe.

Alsidig personlig udvikling: Selvværd styrkes, når barnet får mulighed for at udtrykke sig frit, barnet bestemmer det færdige resultat. Koncentrationsevnen styrkes, når barnet maler og samtaler samtidigt. Selvværd styrkes, når det anerkendes, at man ikke har lyst/føler sig klar til at deltage.

Krop, sanser og bevægelser: Finmotorik styrkes, når der blandes vand og farve og der males.

Kommunikation og sprog: Sprog og kommunikation styrkes, når børn og børn/pæd. indgår i fælles samtaler om det de oplever.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Børnenes egne tanker danner grundlag for det de maler.

Pædagogisk læringsmiljø:

Det er en frivillig aktivitet igangsat af pæd. Det er et læringsmiljø med mulighed for deltagelse og med accept af fravalg.

Børnefællesskaber:

Der er et lille kendt fællesskab, hvor alle har mulighed for at være med. Dreng A er også en del af fællesskabet, selvom han ikke deltager i aktiviteten. Det er et fællesskab med plads til forskellighed, det accepteres af alle, at dreng A ikke lige har lyst til at male.

Barnesyn:

Barnet har en værdi i sig selv og bliver anerkendt af den voksne.

Børn i udsatte positioner: Pæd. ved, at dreng A pga. usikkerhed kan have svært ved at skulle gå i gang med aktiviteter. Ved at give ham lov til at lege, får han mulighed for at observere og først indgå i aktiviteten, når han er tryk ved det.

Forældresamarbejde: Forældre kan snakke med deres børn om, hvad de har lavet, når børnene har deres maleri med hjem.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Evalueringskultur:

Hos os:

Vi har fået refleksionstid, som lige pt bruges på udarbejdelse og implementering af den nye styrkede læreplan. Når dette arbejde er færdigt, kan refleksionstiden bruges på at reflektere og evaluere vores pædagogiske praksis – sammenhængen mellem læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Løbende skal vi dokumentere de "processer" vi har sat i gang, for at se hvad der virker eller hvad der ikke virker. Fx laves et refleksionsark og i de næste 14 dage dokumentere vi hvad vi har gjort og resultaterne, og efter 14 dage evaluere vi på det. Det kan også gøres allerede en uge efter, alt efter hvad man beslutter sig for.

Der reflekteres næsten dagligt over pædagogisk praksis, dette foregår mundtligt

Refleksionsark bruges på stuemøder og personalemøder. Refleksionsspørgsmål fra div. fagbøger såsom : Det, vi er sammen om, det fælles pædagogiske grundlag i praksis fra Læreplansserien, Dafolo

Vækstmodellen bruges som evalueringsmodel

Dokumentation: Fotos på AULA

Endnu er der hverken systematik i evaluerings- eller refleksions kulturen.

Læreplanen evalueres i 2023 i første halve år.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer **dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling.** Her er bl.a. materialer om **evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.**

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

